

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**SEXTING A KYBERGROOMING JAKO
NÁSTROJE K ZÍSKÁNÍ DĚTSKÉ PORNOGRAFIE**

Autor práce: Adam Šafránek, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Jan Faltus

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Adam Šafránek, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Sexting a kybergrooming jako nástroje k získání dětské pornografie

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Sexting and Cybergrooming as Tools for Acquiring Child Pornography

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Faltus

Datum zadání bakalářské práce: prosinec 2025

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je určit, jakým způsobem jsou sexting a kybergrooming využívány v praxi k získávání dětské pornografie, a posoudit postupy Policie České republiky a školských zařízení při odhalování a řešení těchto případů včetně jejich trestněprávních dopadů.

Vedlejším cílem práce je zhodnotit konkrétní zkušenosti pedagogů, metodiků prevence a příslušníků Policie České republiky získané prostřednictvím rozhovorů se zaměřením na výskyt rizikového chování a způsoby reakce na něj.

Student: Adam Šafránek, DiS.	29.12.2025 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Jan Faltus	23.01.2026 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	26.1.2026 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	24.1.2026 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	1.2.2026 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Janu Faltusovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ŠAFRÁNEK, A. *Sexting a kybergrooming jako nástroje k získání dětské pornografie*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 57 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Faltus.

Klíčová slova: sexting, kybergrooming, dětská pornografie, kyberkriminalita, ochrana dětí, trestní právo

Bakalářská práce se zabývá problematikou sextingu a kybergroomingu jako specifických nástrojů využívaných k získávání a následnému šíření dětské pornografie. Cílem práce je analyzovat modus operandi těchto jevů v digitálním prostředí a posoudit efektivitu postupů Policie České republiky a školských zařízení při jejich odhalování a řešení. Teoretická část práce vymezuje klíčové pojmy, rizika spojená s online disinhibičním efektem a poskytuje podrobný trestněprávní rozbor skutkových podstat souvisejících s ochranou dětí před sexuálním zneužíváním v kyberprostoru. Praktická část prezentuje výsledky kvalitativního výzkumu provedeného formou polostrukturovaných rozhovorů se čtyřmi odborníky z oblasti vyšetřování, prevence, sociálně-právní ochrany dětí a pedagogiky. Šetření odhalilo alarmující trend snižování věkové hranice obětí do kategorie mladších školních dětí a rostoucí sofistikovanost pachatelů, kteří k navazování kontaktu využívají herní platformy jako Roblox či Fortnite. Práce identifikuje metodické nedostatky v postupech škol při prvotním záchytu incidentů a v závěru formuluje návrhy na zefektivnění prevence, zvýšení technické kontroly ze strany rodičů a prohloubení mezioborové spolupráce.

ABSTRACT

ŠAFRÁNEK, A. *Sexting and Cybergrooming as Tools for Acquiring Child Pornography*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. 57 pp. Supervisor: Mgr. Jan Faltus.

Key words: sexting, cybergrooming, child pornography, cybercrime, child protection, criminal law

This bachelor thesis deals with the issues of sexting and cybergrooming as specific tools used for acquiring and subsequently distributing child pornography. The objective of the thesis is to analyze the modus operandi of these phenomena in the digital environment and to assess the effectiveness of the procedures used by the Police of the Czech Republic and educational institutions in their detection and resolution. The theoretical part of the work defines key terms, risks associated with the online disinhibition effect, and provides a detailed criminal law analysis of the elements of crimes related to the protection of children from sexual abuse in cyberspace. The practical part presents the results of qualitative research conducted in the form of semi-structured interviews with four experts from the fields of investigation, prevention, social and legal protection of children, and pedagogy. The investigation revealed an alarming trend of a decreasing age limit for victims, falling into the category of younger school children, and the increasing sophistication of offenders who use gaming platforms such as Roblox or Fortnite to establish contact. The thesis identifies methodological shortcomings in school procedures during the initial detection of incidents and, in conclusion, formulates proposals for streamlining prevention, increasing technical control by parents, and deepening interdisciplinary cooperation.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
1.1 Struktura bakalářské práce	12
2 Vymezení základních pojmů, rizika.....	13
2.1 Kyberprostor jako prostředí páčání trestné činnosti.....	13
2.2 Vymezení pojmu dítě	14
2.3 Sexting	15
2.3.1 Typologie sextingu.....	16
2.4 Kybergrooming	16
2.4.1 Fáze manipulace.....	16
2.5 Dětská pornografie	17
2.6 Rizika a dopady na dítě	18
3 Analýza skutkové podstaty trestného činu Výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií podle § 192 TZ.....	20
3.1 Objekt trestného činu	20
3.2 Objektivní stránka trestného činu	21
3.3 Subjekt trestného činu	22
3.4 Subjektivní stránka trestného činu	23
3.5 Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu	23
4 Analýza skutkové podstaty trestného činu Zneužití dítěte k výrobě pornografie podle § 193 TZ.....	25
4.1 Objekt trestného činu	25
4.2 Objektivní stránka trestného činu	26
4.3 Subjekt trestného činu	27
4.4 Subjektivní stránka trestného činu	28
4.5 Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu	28

5	Analýza skutkové podstaty trestného činu Navazování nedovolených kontaktů s dítětem podle § 193b TZ.....	30
5.1	Objekt trestného činu	30
5.2	Objektivní stránka trestného činu	31
5.3	Subjekt trestného činu	33
5.4	Subjektivní stránka trestného činu	33
6	Analýza skutkové podstaty trestného činu Ohrožování výchovy dítěte podle § 201 TZ	35
6.1	Objekt trestného činu	35
6.2	Objektivní stránka trestného činu	36
6.3	Subjekt trestného činu	37
6.4	Subjektivní stránka trestného činu	37
6.5	Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu	38
6.6	Sexting a kybergrooming jako formy ohrožení mravního vývoje dítěte podle § 201 TZ.....	39
7	Empirické šetření a analýza dat.....	41
7.1	Zkoumaný vzorek – respondenti	41
7.2	Realizace výzkumu	41
7.3	Vyhodnocení provedeného výzkumu.....	47
8	Návrhy prevence a doporučení	49
8.1	Oblast rodiny a rodičovské odpovědnosti	49
8.2	Oblast školství a pedagogické praxe	49
8.3	Systémová a legislativní doporučení.....	49
9	Závěr	51
	Seznam použitých zdrojů	52
	Seznam zkratk	55

Úvod

Dynamický rozvoj informačních a komunikačních technologií v posledních dvou desetiletích zásadně proměnil způsob lidské komunikace, přístupu k informacím i trávení volného času. Tento bezprecedentní pokrok s sebou však přinesl i nové formy rizikového chování a specifické druhy kriminality, které se ve virtuálním prostředí neustále vyvíjejí a nabývají na sofistikovanosti. Mezi závažné fenomény v této oblasti patří sexting a kybergrooming, které jsou v současnosti čím dál častěji zneužívány jako efektivní nástroje k získávání, výrobě a následné distribuci materiálů zobrazujících sexuální zneužívání dětí.

Problematika online bezpečnosti dětí a mladistvých je v současné době vysoce aktuální, neboť virtuální prostředí internetu smazalo tradiční hranice mezi soukromým a veřejným prostorem. Specifické vlastnosti kyberprostoru, jako je zdánlivá anonymita a absence přímé fyzické konfrontace, vedou k rozvoji fenoménu známého jako online disinhibiční efekt. Ten u dětí a dospívajících snižuje přirozené zábrany a činí je mimořádně zranitelnými vůči manipulaci ze strany dospělých pachatelů i vůči neuváženému sdílení vlastního intimního obsahu. Právě hluboký rozpor mezi vnímáním dětí, které často považují sexting za běžnou součást moderních partnerských námluv či projev důvěry, a trestněprávní realitou, kdy takové jednání naplňuje skutkové podstaty závažných trestných činů, tvoří ústřední motiv této bakalářské práce.

Výběr tématu byl motivován snahou o komplexní analýzu mechanismů, jakými jsou tyto jevy v praxi využívány k produkci dětské pornografie. Práce se nezaměřuje pouze na teoretický rozbor existujících rizik, ale usiluje o zachycení aktuálního stavu optikou odborníků, kteří se s těmito případy setkávají v každodenní praxi při vyšetřování, prevenci či sociální práci. Cílem je zmapovat modus operandi pachatelů v prostředí sociálních sítí i herních platform a posoudit, zda jsou stávající postupy Policie České republiky, orgánů sociálně-právní ochrany dětí a školských zařízení dostatečně efektivní v konfrontaci s neustále klesající věkovou hranicí obětí a rostoucí technologickou vyspělostí trestné činnosti.

Bakalářská práce je metodologicky rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část je věnována preciznímu vymezení základních pojmů, fenomenologii zkoumaných jevů a podrobné analýze relevantních ustanovení trestního zákoníku. Pozornost je věnována zejména skutkovým podstatám výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií, zneužití dítěte k výrobě pornografie či navazování nedovolených

kontaktů s dítětem. Praktická část pak prezentuje výsledky kvalitativního šetření provedeného formou polostrukturovaných rozhovorů s experty z řad kriminální policie, preventistů, sociálních pracovníků a pedagogické praxe. Syntéza získaných poznatků následně slouží jako podklad pro formulaci konkrétních návrhů a doporučení zaměřených na zefektivnění prevence, zvýšení informovanosti rodičů a optimalizaci mezioborové spolupráce při ochraně dětí v online prostředí.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je komplexně analyzovat problematiku sextingu a kybergroomingu jako specifických forem rizikového chování, se zvláštním zřetelem na jejich zneužitelnost při získávání dětské pornografie. Práce propojuje kriminologické, psychologické a trestněprávní aspekty těchto jevů. Hlavním cílem je vyhodnotit modus operandi využívání sextingu a kybergroomingu k získávání dětské pornografie a kriticky posoudit efektivitu stávajících postupů orgánů činných v trestním řízení a školských zařízení při detekci a řešení této trestné činnosti.

Pro dosažení hlavního cíle byly stanoveny následující dílčí cíle:

1. Zhodnotit prostřednictvím kvalitativního výzkumu specifické zkušenosti klíčových aktérů (příslušníků Policie ČR, pedagogů a metodiků prevence) s výskytem a formami tohoto rizikového chování.
2. Analyzovat reakční mechanismy a postupy jednotlivých institucí při řešení incidentů spojených se zneužitím materiálů sexuální povahy.
3. Na základě syntézy teoretických a praktických poznatků formulovat doporučení pro zefektivnění prevence a optimalizaci mezioborové spolupráce.

Metodika práce kombinuje teoretické a empirické postupy. V teoretické části je aplikována metoda literární rešerše, analýzy a syntézy odborných zdrojů se zaměřením na fenomenologii a viktimologii online rizikového chování. Klíčovou součástí je právní analýza relevantních ustanovení zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“), konkrétně skutkových podstat výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií (§ 192), zneužití dítěte k výrobě pornografie (§ 193), navazování nedovolených kontaktů s dítětem (§ 193b) a ohrožování výchovy dítěte (§ 201).

Praktická část vychází z kvalitativního výzkumného designu založeného na polostrukturovaných rozhovorech. Výzkumný soubor je tvořen záměrným výběrem expertů z řad Policie ČR (SKPV, prevence kriminality) a pracovníků školských zařízení. Tato metoda umožňuje získat hlubší vhled do problematiky a zachytit kontextuální nuance.

Získaná data jsou zpracována metodou kvalitativní obsahové analýzy. Vzhledem k vysoké citlivosti zkoumaného tématu a profesnímu zařazení respondentů byly rozhovory realizovány bez pořízení audiozáznamu. Se souhlasem všech zúčastněných expertů byl pořízen detailní písemný záznam, který byl následně zpracován a stylisticky upraven pro účely analýzy v empirické části bakalářské práce. Výzkum podléhá přísným etickým standardům vědecké práce, zahrnujícím informovaný souhlas respondentů a garanci plné anonymity. Veškerá data jsou prezentována tak, aby byla vyloučena identifikace konkrétních osob či případů.

1.1 Struktura bakalářské práce

Práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Úvodní kapitoly vymezují terminologii sextingu a kybergroomingu, včetně analýzy jejich rizik. Následuje trestněprávní rozbor vybraných skutkových podstat trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti a proti rodině a dětem. Praktická část prezentuje metodologii, analýzu dat z rozhovorů a diskusi zjištění. Závěr práce shrnuje poznatky a formuluje doporučení pro pedagogickou a policejní praxi.

2 Vymezení základních pojmů, rizika

Pro správné pochopení trestněprávních aspektů získávání dětské pornografie je nezbytné nejprve vymezit klíčové fenomenologické rámce, v nichž k této trestné činnosti dochází. Dynamický rozvoj informačních a komunikačních technologií s sebou přinesl specifické formy rizikového chování, mezi nimiž dominují sexting a kybergrooming. Tyto jevy nelze vnímat izolovaně, neboť často představují prekurzor závažnější kriminality, včetně výroby a šíření materiálů zobrazujících sexuální zneužívání dětí.

Virtuální prostředí internetu není pouze pasivním komunikačním kanálem, ale specifickým sociálním prostorem, který se vyznačuje vlastnostmi, jež rizikové chování usnadňují. V této souvislosti je upozorňováno na fenomén tzv. online disinhibičního efektu, při němž ztráta zábran, anonymity a absence přímé fyzické konfrontace vedou k tomu, že uživatelé – ať už děti nebo dospělí pachatelé – sdělují a činí věci, kterých by se v reálném světě nedopustili. Tato falešná představa bezpečí a intimity, často prožívaná v soukromí dětského pokoje, paradoxně zvyšuje zranitelnost dětí vůči manipulaci.¹

Z kriminologického hlediska je podstatné, že moderní technologie umožňují páchaní trestné činnosti na dětech bez nutnosti fyzického kontaktu. Hovoří se o tzv. bezkontaktním sexuálním zneužívání, kdy je digitální stopa (fotografie, video) trvalým důkazem viktimizace dítěte. Jak uvádí Szotkowski, hranice mezi soukromým a veřejným prostorem se v digitálním světě stírá, což vede k tomu, že materiály, které byly původně určeny pro oči jediné osoby, se mohou během okamžiku stát veřejně dostupným obsahem s globálním dosahem.² Právě tato snadná šířitelnost a reprodukovatelnost dětské pornografie představuje jeden z hlavních problémů současné aplikační praxe orgánů činných v trestním řízení.

2.1 Kyberprostor jako prostředí páchaní trestné činnosti

Kyberprostor lze v kriminologickém kontextu chápat jako specifické „pískoviště“, které je neoddělitelně spjato s existencí internetu jakožto své materiální podstaty. Tento prostor není pouze technickým systémem, ale digitálním prostředím, které umožňuje vznik a výměnu informací skrze propojené služby a sítě, čímž vytváří virtuální paralelu k reálnému světu. Z hlediska bezpečnosti je klíčové, že kyberprostor se stal efektivním

¹ Srov. DOBEŠOVÁ, P., SZOTKOWSKI, R. a KOPECKÝ, K. *Sexting u žáků na 1. stupni základní školy* [online]. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2023. s. 62

² Srov. SZOTKOWSKI, R. *Sexting u českých dětí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. s. 40.

nástrojem v rukou pachatelů, přičemž jeho nejzranitelnějším prvkem zůstává samotný uživatel, který často disponuje pouze minimálními znalostmi o svých právech a povinnostech.³

Specifickým rysem tohoto prostředí je zdánlivá anonymita, která u pachatelů potlačuje strach z dopadení a posiluje jejich odvalu k využívání drsnějších metod manipulace. Virtuální prostor smazává sociální i fyzické rozdíly, což útočníkům umožňuje vystupovat pod falešnými identitami a záměrně mást své oběti ohledně věku či úmyslů. Ačkoliv je tato anonymita často pouze iluzorní a technologicky vysledovatelná, pro běžnou oběť je identifikace útočníka bez odborných znalostí téměř nemožná.⁴

V současné době tvoří dominantní součást kyberprostoru sociální sítě, které se staly přirozenou součástí civilizace a pro mnohé uživatele představují hlavní vstupní bránu k internetu. Tyto platformy nejsou neutrální, ale aktivně ovlivňují způsob mezilidské interakce, přičemž mohou nést rizika v podobě vytváření radikalizovaných sociálních bublin nebo podpory násilného chování. Pro děti a dospívající jsou sociální sítě prostorem, kde se učí sociálním dovednostem, ale zároveň jsou zde vystaveni manipulaci skrze algoritmy, které cílí na jejich chování a preference.⁵

2.2 Vymezení pojmu dítě

Základní definice subjektu ochrany vychází z mezinárodněprávních norem, konkrétně z Úmluvy o právech dítěte, která dítětem rozumí každou lidskou bytost mladší osmnácti let. V prostředí kyberprostoru je však nutné rozlišovat mezi obecným vymezením a specifickou zranitelností dětí, které kvůli nižší úrovni zkušeností a nedostatečně rozvinutému kritickému myšlení hůře rozlišují mezi realitou, zábavou a manipulací.⁶

Z hlediska typologie online útoků je nezbytné odlišovat věkové kategorie obětí. Zatímco pedofilní jedinci se orientují na děti v prepubescentním věku, moderní kybersexuální agresori jsou nejčastěji hebofilně či efebofilně zaměřeni. Cílí tedy primárně na pubescenty a adolescenty, u kterých se již objevují sekundární pohlavní znaky a zvýšený zájem o sexualitu. Tato skupina dospívajících je v kyberprostoru

³ KOLOUCH, J. *Cybercrime*. 1. vydání. Praha: CZ.NIC, 2016. s. 42

⁴ KREJČÍ, V. *Kyberšikana: kybernetická šikana*. Olomouc, 2010. Studie. s. 5

⁵ KOPECKÝ, K a KREJČÍ, V. *Sociální sítě – úvod do problematiky*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2023. s. 9

⁶ KOPECKÝ, K, SZOTKOWSKI S., DOBEŠOVÁ, P. *Riziková komunikace a seznamování českých dětí v kyberprostoru*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021. s. 6

aktivnější, což predátorům umožňuje snadnější navázání kontaktu pod falešnou identitou vrstevníka.⁷

2.3 Sexting

Termín sexting, vzniklý spojením anglických slov sex a texting, se v odborném diskurzu etabloval jako označení pro elektronické zasílání textových zpráv, fotografií či videí se sexuálním obsahem. Ačkoliv původní definice akcentovaly především textovou složku, současná praxe a výzkumy potvrzují, že rizikovost tohoto jevu spočívá primárně v pořizování a distribuci vizuálních materiálů (fotografií a videí), na kterých je zachycena nahota nebo sexuální aktivita⁸

V českém prostředí je sexting definován jako elektronické sdílení (rozesílání, přeposílání) vlastních nebo cizích materiálů sexuální povahy – textů, fotografií či videí. Klíčovým aspektem pro posouzení společenské nebezpečnosti je věk účastníků a kontext, v němž k sextingu dochází. Kopecký upozorňuje, že je nutné důsledně rozlišovat mezi sextingem dobrovolným (konsensuálním) a nedobrovolným (nekonsensuálním), přičemž právě druhá forma často naplňuje skutkové podstaty trestných činů.⁹

Významným aspektem sextingu je jeho postupná normalizace v komunikaci dospívajících. Szotkowski ve svém výzkumu upozorňuje, že pro současnou generaci „digitálních domorodců“ se sdílení intimního obsahu stává běžnou součástí partnerského chování, námluv či flirtu, přičemž si aktéři často neuvědomují trestněprávní rozměr svého jednání.¹⁰ Dochází zde k nebezpečnému rozporu mezi vnímáním dětí, které sexting považují za „důkaz lásky“ nebo zábavu, a literou zákona, která na takové materiály nahlíží jako na dětskou pornografii. Tento rozpor je umocněn falešným pocitem bezpečí, který dospívajícím poskytují aplikace s mizejícím obsahem (např. Snapchat), což vede k mylné domněnce, že odeslaný materiál nebude trvale uložen a nemůže být zneužit.¹¹

⁷ KOPECKÝ, K. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. s. 32

⁸ Srov. KOPECKÝ, K. a kol., *Rizika internetové komunikace v teorii a praxi*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. Monografie. s. 25

⁹ Srov. DOBEŠOVÁ, P., SZOTKOWSKI, R. a KOPECKÝ, K. *Sexting u žáků na 1. stupni základní školy* [online]. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2023. s. 13.

¹⁰ Srov. SZOTKOWSKI, R. *Sexting u českých dětí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. s. 46.

¹¹ Srov. Tamtéž, s. 36.

2.3.1 Typologie sextingu

Pro účely této práce je relevantní zejména typologie vycházející z motivace a míry dobrovolnosti, neboť ta determinuje následnou právní kvalifikaci. Wolak a Finkelhor rozlišují sexting na experimentální (typický pro adolescenty v rámci partnerských vztahů) a sexting rizikový, který je iniciován pod nátlakem nebo s úmyslem poškodit druhou osobu.¹²

Z hlediska původu materiálu lze rozlišit:

- Primární sexting: Jedinec pořizuje a odesílá materiály zachycující jeho vlastní osobu (self-produced images). Motivací bývá v období dospívání snaha o upoutání pozornosti, flirtování, či potvrzení vlastní atraktivity, což koresponduje s vývojovými potřebami v oblasti identity a sexuálního zrání popsanými Vágnerovou.¹³
- Sekundární sexting: Jedinec šíří materiály, které zachycují jinou osobu. Pokud se jedná o materiály zachycující osobu mladší 18 let, může se jednat o jednání naplňující znaky šíření dětské pornografie, a to i v případě, že původní materiál vznikl dobrovolně.¹⁴

2.4 Kybergrooming

Zatímco sexting může být aktivitou mezi vrstevníky, kybergrooming představuje cílenou manipulativní techniku dospělých pachatelů (sexuálních agresorů) zaměřenou na děti a mladistvé. Jedná se o proces psychické manipulace, jehož cílem je vybudovat si s obětí důvěrný vztah, snížit její zábrany a následně ji zneužít – ať už k výrobě pornografických materiálů online, nebo k fyzickému sexuálnímu kontaktu.¹⁵

2.4.1 Fáze manipulace

Modus operandí pachatelů kybergroomingu vykazuje vysokou míru sofistikovanosti a zpravidla probíhá v několika fázích, které Kopecký popisuje následovně:

¹² Srov. WOLAK, J., FINKELHOR, D. *Sexting: A typology*. Durham, NH: Crimes against Children Research Center, 2011. s. 2.

¹³ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství a dospívání*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2021. s. 438

¹⁴ Srov. SZOTKOWSKI, R. *Sexting u českých dětí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. s. 36.

¹⁵ Srov. KOPECKÝ, K a SZOTKOWSKI, R. *Nebezpečné komunikační techniky spojené s ICT pro ředitele základních a středních škol*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. s. 25

1. Typování oběti a navázání kontaktu: Pachatel vyhledává potenciální oběti na sociálních sítích, v diskusních fórech nebo online hrách. Často využívá falešnou identitu (fake profile), aby se věkově a zájmově přiblížil dítěti.
2. Budování důvěry a izolace: Pachatel projevuje o dítě zájem, naslouchá jeho problémům a stává se jeho "nejlepším přítelem". Současně se snaží dítě izolovat od jeho přirozeného sociálního prostředí (rodičů, kamarádů) tvrzením, že mu nikdo jiný nerozumí.
3. Desenzibilizace a sexualizace komunikace: Po získání důvěry začíná pachatel postupně zavádět do konverzace sexuální témata. Zpočátku nenápadně, později otevřeně. Cílem je otupit přirozený stud dítěte a normalizovat sexuální kontext hovoru.
4. Získání intimních materiálů: V této fázi pachatel žádá zaslání fotografií či videí, často pod záminkou "důkazu lásky" nebo formou hry. Získané materiály se následně stávají nástrojem vydírání.¹⁶

2.5 Dětská pornografie

Pornografie je v odborné literatuře vymezována jako zobrazení sexuálního jednání nebo sexuálních atributů s cílem vyvolat sexuální vzrušení u příjemce. Jednotná definice však neexistuje, neboť její vymezení je historicky a kulturně podmíněno. U dětské pornografie dochází k zásadnímu posunu, protože objektem zobrazení je osoba, která není způsobilá k plnohodnotnému sexuálnímu sebeurčení.¹⁷

V prostředí digitálních technologií se pojem dětské pornografie rozšiřuje o materiály vzniklé prostřednictvím mobilních telefonů a sociálních sítí. Výzkumy ukazují, že děti často vytvářejí intimní obsah samy, aniž by si uvědomovaly, že takový materiál může být následně klasifikován jako dětská pornografie, zejména pokud je dále šířen.¹⁸

Z hlediska online manipulace je dětská pornografie často výsledkem procesu kybergroomingu. Pachatel postupně navazuje důvěru, izoluje dítě od okolí a následně jej

¹⁶ Srov. KOPECKÝ, K. *Strategie manipulace dětí v online prostředích se zaměřením na tzv. kybergrooming*. E-Bezpečí [online]. 2014 [cit. 2026-01-11]. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz>.

¹⁷ Srov. SZOTKOWSKI, R. *Sexting u českých dětí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. s. 62

¹⁸ Srov. DABERGER, K. *Sexting a grooming u dětí*. Diplomová práce. Brno: AMBIS vysoká škola, a.s., 2023, s. 21

přiměje k vytvoření či zaslání intimního materiálu. Tento materiál je pak využíván k dalšímu nátlaku nebo vydírání.¹⁹

Mezinárodní odborná literatura poukazuje na to, že dětská pornografie je součástí širšího fenoménu komerčního sexuálního zneužívání dětí. Její existence je podmíněna poptávkou, která vytváří trh s takovým obsahem. Digitální prostředí umožňuje snadnou anonymitu, rychlou distribuci a globální dosah, což významně komplikuje prevenci i odstraňování takového obsahu.²⁰

2.6 Rizika a dopady na dítě

Průnik sextingu a kybergroomingu vytváří vysoce rizikové prostředí, kde se materiály původně pořízené v důvěře stávají zbraní proti oběti. Fenomén označovaný jako sextortion (sexuální vydírání) představuje situaci, kdy pachatel vyhrožuje zveřejněním intimních materiálů, pokud oběť nesplní jeho další požadavky – typicky zaslání dalších, explicitnějších materiálů, nebo finanční plnění.²¹

Z psychologického hlediska je dospívání obdobím zvýšené zranitelnosti. Jak uvádí Vágnerová, adolescenti nemají plně rozvinuté schopnosti předvídat dlouhodobé následky svého jednání a jsou silně závislí na hodnocení vrstevnickou skupinou.²² Tuto zranitelnost v současnosti prohlubuje specifický vliv kyberprostoru na hodnotovou orientaci mládeže, kdy u adolescentů trávících v online prostředí více než dvě hodiny denně dochází k prokazatelnému poklesu autonomních, spirituálních i společenských hodnot. Tento posun v hodnotovém systému je doprovázen sníženým zájmem o blaho ostatních lidí a oslabením respektu ke společenským zvyklostem, což v kombinaci s nižší sebekontrolou činí dospívající náchylnějšími k rizikovým aktivitám a manipulaci.²³

Únik intimních materiálů a následná kyberšikana mohou vést k závažným psychickým traumatům, úzkostným poruchám, a v krajních případech i k suicidálnímu

¹⁹ Srov. KOPECKÝ, K. *Prevence rizikového chování na internetu a související fenomény: Studijní texty k distančnímu vzdělávání* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta. Dostupné z: <http://www.klus.upol.cz>, s. 6

²⁰ Srov. ACAR, K. *Sexual Extortion of Children in Cyberspace*, Publisher & Editor-in-Chief – K. Jaishankar ISSN: 0973-5089, July – December 2016. Vol. 10 (2), s. 112

²¹ Srov. KOPECKÝ, K. *Stručný úvod do problematiky online vydírání českých dětí se zaměřením na tzv. sextortion*. *Pediatric pro praxi*. 2016, roč. 17, č. 6, s. 352.

²² Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství a dospívání*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2021. s. 381

²³ POVAŽANOVÁ, B. a kol. *Hodnoty českých a slovenských adolescentov pod vplyvom kyberpriestoru*. Praha: Togga, 2022. s. 81

jednání. Pro oběť je devastující zejména ztráta kontroly nad šířením materiálů a vědomí, že digitální stopa je v podstatě neodstranitelná.²⁴

²⁴ Srov. SZOTKOWSKI, R. *Sexting u českých dětí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. s. 42

3 Analýza skutkové podstaty trestného činu Výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií podle § 192 TZ

Trestný čin výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií je systematicky zařazen v Hlavě III zvláštní části TZ mezi trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, konkrétně v § 192 TZ. Uvedená skutková podstata postihuje široké spektrum forem nakládání s dětskou pornografií, a to jak ve fázi její výroby a distribuce, tak i ve fázi jejího přechovávání či samotného získání prostřednictvím informačních a komunikačních technologií. Konstrukce ustanovení je vystavěna na třech základních skutkových podstatách obsažených v odstavcích 1 až 3, které jsou dále doplněny kvalifikovanými formami uvedenými v odstavcích 4 a 5.²⁵

Podstatou právní úpravy je postih jakéhokoli nakládání s pornografickým dílem, které zobrazuje nebo jinak využívá dítě nebo osobu, jež se jeví být dítětem. Zákonodárce zde zvolil široké vymezení jednotlivých alternativ jednání, aby bylo možné reagovat na různé formy šíření dětské pornografie, zejména v prostředí digitálních technologií. Postih se tedy nevztahuje pouze na aktivní šíření či výrobu, ale i na samotné přechovávání nebo získání přístupu k takovému obsahu.²⁶

3.1 Objekt trestného činu

Objektem trestného činu podle § 192 TZ je především zájem na ochraně morálních hodnot společnosti spočívajících v odmítání a potlačování dětské pornografie jako společensky nepřijatelného jevu. Tato ochrana je koncipována jako ochrana určitého normativního hodnotového rámce společnosti, nikoli výlučně jako ochrana konkrétního individuálního zájmu určité osoby.²⁷

Ochrana dětí před jejich zneužíváním pro pornografické účely je sice významným aspektem právní úpravy, avšak není nezbytným předpokladem dokonání tohoto trestného činu. Skutková podstata totiž zahrnuje i taková pornografická díla, v nichž nevystupuje reálné dítě, ale osoba, která se jeví být dítětem. Z toho vyplývá, že chráněným zájmem není výlučně individuální ochrana konkrétního dítěte, nýbrž širší ochrana společnosti před existencí a šířením dětské pornografie jako takové.²⁸

²⁵ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 192, s. 1–2,

²⁶ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2398–2399

²⁷ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 192, s. 2

²⁸ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 192, s. 2

Komentářová literatura zároveň zdůrazňuje, že skutková podstata § 192 TZ je koncipována jako delikt ohrožovací, u něhož není vyžadováno konkrétní porušení individuálního práva dítěte, ale postačí samotné nakládání s dílem, které naplňuje zákonné znaky dětské pornografie. Tím je vyjádřen preventivní charakter této právní úpravy, jejímž cílem je potlačení samotné existence a šíření takového obsahu.²⁹

3.2 Objektivní stránka trestného činu

Objektivní stránka trestného činu podle § 192 TZ je vymezena alternativně a zahrnuje několik samostatných forem jednání, které odpovídají jednotlivým odstavcům ustanovení. Základní varianty spočívají v přechovávání dětské pornografie, ve vědomém získání přístupu k dětské pornografii prostřednictvím informační nebo komunikační technologie, a dále ve výrobě či jiných formách nakládání směřujících k jejímu šíření; samostatně je postihováno také kořistění z takového pornografického díla.³⁰

Podle § 192 odst. 1 TZ spočívá objektivní stránka v přechovávání dětské pornografie, přičemž *„přechováním se rozumí jakýkoli způsob držby, kdy má pachatel dílo obsahující dětskou pornografii k dispozici a může s ním podle vlastní vůle nakládat. Za přechovávání je nutné považovat i existenci počítačových souborů obsahujících dětskou pornografii, které má pachatel uloženy na pevném disku počítače, v mobilním telefonu či na jakémkoli typu přenosného disku, jestliže má tento počítač, telefon, respektive přenosný disk ve své držbě, anebo které má k dispozici ve formě e-mailů (či příloh k nim) ve své e-mailové schránce, popřípadě má takové soubory uložené na serveru“*.³¹

Za přechovávání nelze bez dalšího považovat situaci, kdy se osoba s obsahem pouze seznámí prostřednictvím internetového rozhraní, aniž by jej ukládala či jiným způsobem převzala do své dispozice. Pokud nedojde k tomu, že si pachatel obsah aktivně opatří nebo jej uchová tak, aby jej mohl opakovaně využít, nepůjde o přechovávání ve smyslu § 192 odst. 1 TZ, ale o jinou formu jednání předpokládanou zákonem.³²

Objektivní stránka podle § 192 odst. 2 TZ je naplněna tehdy, pokud pachatel prostřednictvím informační nebo komunikační technologie získá přístup k dětské

²⁹ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2399–2400

³⁰ Srov. Tamtéž

³¹ ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 192, s. 5

³² Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 192, s. 5

pornografii. Získáním přístupu se rozumí vytvoření možnosti dětskou pornografií prostřednictvím ICT prohlédnout či se s ní seznámit, aniž by došlo k jejímu převodu do držby pachatele, tedy aniž by pachatel naplnil znak přechovávání ve smyslu odstavce 1. Významným znakem je zde právě prostředek jednání, kterým je informační nebo komunikační technologie, přičemž v praxi půjde typicky o využívání internetového prostředí.³³

Objektivní stránka podle § 192 odst. 3 TZ předpokládá, že pachatel dětskou pornografií vyrobí nebo s ní nakládá některým z alternativně vymezených způsobů, které odpovídají typovým formám šíření, případně že z takového pornografického díla kořistí. Jednání je vyjádřeno výčtem forem nakládání, mezi něž patří mimo jiné výroba, nabídka, zpřístupnění veřejnosti, zprostředkování, uvedení do oběhu, prodej či jiné opatření jinému, přičemž vedle těchto forem je samostatně postihováno také kořistění z dětské pornografie jako zvláštní forma jednání.³⁴

3.3 Subjekt trestného činu

Subjektem trestného činu výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií podle § 192 TZ je obecný subjekt. Zákon nevyžaduje žádnou zvláštní vlastnost, postavení ani kvalifikaci pachatele, a proto se tohoto trestného činu může dopustit jakákoli trestně odpovědná fyzická osoba. Skutečnost, že jde o delikt zařazený mezi trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, nemění nic na tom, že zákonná skutková podstata nestanoví žádné zvláštní znaky subjektu.³⁵

Vedle fyzických osob není vyloučena ani trestní odpovědnost právnických osob, neboť se tento trestný čin řadí mezi ty, které mohou být za splnění zákonných podmínek přičítány právnické osobě podle zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZTPO“)³⁶

Vzhledem k povaze chráněného zájmu nelze vyloučit ani odpovědnost mladistvého pachatele například v situacích, kdy nezletilá osoba sama vytváří a následně šíří obrazový či audiovizuální materiál se svým vlastním nahým nebo sexuálně explicitním obsahem. Komentářová literatura připouští, že i takto vzniklé snímky mohou

³³ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2401

³⁴ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 192, s. 5 - 6

³⁵ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2403

³⁶ Srov. Tamtéž

naplnit znaky dětské pornografie, pokud svým obsahem odpovídají zákonnému vymezení pornografického díla využívajícího dítě. Skutečnost, že materiál pořídila sama zobrazovaná osoba, tedy sama o sobě nevylučuje možnost naplnění znaků skutkové podstaty, bude-li současně dána její trestní odpovědnost podle obecné úpravy.³⁷

3.4 Subjektivní stránka trestného činu

U skutkové podstaty podle § 192 odst. 1 TZ je vyžadováno úmyslné zavinění, přičemž postačí i úmysl nepřímý. Subjektivní stránka se proto soustředí zejména na to, aby pachatel věděl, že disponuje pornografickým dílem spadajícím do kategorie dětské pornografie, a současně byl alespoň srozuměn s tím, že takové dílo přechovává. Není rozhodné, jakým způsobem se obsah do dispozice pachatele dostal, podstatné je vědomí o jeho povaze a existence volní složky zavinění ve vztahu k jeho držení.³⁸

Ve vztahu k § 192 odst. 2 TZ je zavinění rovněž úmyslné a váže se na samotné získání přístupu k dětské pornografii prostřednictvím informační nebo komunikační technologie. Pro naplnění subjektivní stránky je významné, aby pachatel na zdroj dětské pornografie vstoupil cíleně a současně si byl vědom, že se na daném místě takový obsah nachází nebo jej lze nalézt. Úmyslný charakter jednání lze dovozovat například z opakovanosti přístupů nebo z toho, že pachatel využívá placenou službu umožňující přístup k danému obsahu, neboť tyto okolnosti typově svědčí o vědomém a chtěném jednání.³⁹

U jednání podle § 192 odst. 3 TZ, a to včetně alternativy „kořistění“, se vyžaduje úmyslné zavinění, přičemž postačí úmysl nepřímý. Subjektivní stránka se zde upíná k tomu, aby pachatel jednal alespoň se srozuměním, že nakládá s pornografickým dílem dětské povahy, popřípadě že z něj získává majetkový prospěch. Pro posouzení zavinění je proto určující vědomost o povaze díla, z něhož pachatel těží, a volní vztah k získávání prospěchu plynoucímu z takového nakládání.⁴⁰

3.5 Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu

Vedle základních skutkových podstat uvedených v § 192 odst. 1 až 3 TZ obsahuje ustanovení také kvalifikované skutkové podstaty upravené v odstavcích 4 a 5. Tyto

³⁷ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 192, s. 7

³⁸ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2402

³⁹ Srov. Tamtéž, s. 2403

⁴⁰ Srov. Tamtéž, s. 2404

kvalifikace se vztahují výhradně k jednání podle § 192 odst. 3 TZ, tedy k výrobě, dovozu, vývozu, nabídce, zpřístupnění či jinému šíření dětské pornografie.⁴¹

Kvalifikované skutkové podstaty jsou založeny na okolnostech podmiňujících použití vyšší trestní sazby. Podle § 192 odst. 4 TZ se přísněji postihuje pachatel, který čin uvedený v odstavci 3 spáchá jako člen organizované skupiny, prostřednictvím masových komunikačních prostředků nebo veřejně přístupné počítačové sítě, případně v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch. Organizovanou skupinou se rozumí sdružení více osob s určitou dělbou úkolů a koordinovaností činnosti, která zvyšuje pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu a jeho společenskou škodlivost.⁴²

Ještě přísnější trestní sazba je stanovena v § 192 odst. 5 TZ pro případy, kdy je čin spáchán jako člen organizované skupiny působící ve více státech nebo v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu. Komentářová literatura v této souvislosti zdůrazňuje, že prospěch velkého rozsahu je třeba vykládat podle § 138 TZ a že k naplnění tohoto kvalifikačního znaku postačuje úmysl pachatele takového prospěchu dosáhnout, aniž by bylo nutné, aby jej skutečně získal.⁴³

⁴¹ ČESKO. § 192 odst. 4 a 5 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 9. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#p192-4>

⁴² Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 192, s. 6

⁴³ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2407

4 Analýza skutkové podstaty trestného činu Zneužití dítěte k výrobě pornografie podle § 193 TZ

Trestný čin zneužití dítěte k výrobě pornografie podle § 193 TZ míří na situace, kdy pachatel zapojí dítě, tedy osobu mladší osmnácti let, do výroby pornografického díla některým ze zákonem vyjmenovaných způsobů; vedle toho zahrnuje i jednání spočívající v kořistění z účasti dítěte na pornografickém díle. Skutková podstata je koncipována alternativně, a proto postačí naplnění kterékoliv z forem jednání vymezených v odstavci 1, případně naplnění kvalifikovaných skutkových podstat v odstavcích 2 a 3.⁴⁴

Ve vztahu k § 192 TZ je § 193 TZ chápán jako samostatné ustanovení s odlišným vymezením jednání (kromě společného znaku „kořistění“), přičemž judikatura zdůrazňuje rozdílnost chráněných zájmů a odmítá posuzovat vztah obou ustanovení jako poměr subsidiarity; z tohoto důvodu je nutno při právním posouzení vycházet z konkrétní povahy jednání a z toho, zda spočívá ve zneužití dítěte k výrobě pornografického díla, nebo v jiných formách nakládání s dětskou pornografií.⁴⁵

4.1 Objekt trestného činu

Objektem trestného činu zneužití dítěte k výrobě pornografie podle § 193 TZ je ochrana dítěte před jeho sexuálním zneužíváním prostřednictvím zapojení do výroby pornografického díla. Trestněprávní ochrana směřuje k zachování mravního, citového a psychosexuálního vývoje dítěte jako osoby, jejíž účast na výrobě pornografického obsahu představuje zásah do její osobnostní sféry. Komentářová literatura vymezuje chráněný zájem jako ochranu dětí před sexuálním zneužíváním a před jednáním, které může narušit jejich řádný vývoj v oblasti sexuality.⁴⁶

Ve srovnání s § 192 TZ, který primárně postihuje nakládání s pornografickým materiálem a chrání společnost před jeho existencí a šířením, je u § 193 TZ těžiště ochrany soustředěno na samotné dítě jako subjekt zásahu. Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu tuto rozdílnost objektů výslovně potvrzuje a zdůrazňuje, že § 193 TZ chrání odlišný

⁴⁴ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 193, s. 1

⁴⁵ Srov. Nejvyšší soud, *usnesení ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. 8 Tdo 271/2021*, publikované pod č. 40/2021 Sb. rozh. tr., s. 335

⁴⁶ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 193, s. 1

právní zájem než § 192 TZ, neboť směřuje k ochraně dítěte před jeho zneužitím v souvislosti s výrobou pornografického díla.⁴⁷

Z hlediska systematiky zvláštní části trestního zákoníku tak § 193 TZ představuje ustanovení reagující na fázi vzniku pornografického obsahu, tedy na jednání směřující k zapojení dítěte do jeho tvorby. Ochrana je zde zaměřena na samotné jednání vůči dítěti, nikoli na další nakládání s výsledným materiálem.⁴⁸

4.2 Objektivní stránka trestného činu

Objektivní stránka skutkové podstaty podle § 193 odst. 1 TZ je vymezena prostřednictvím několika alternativních forem jednání, jejichž společným znakem je zapojení dítěte do vzniku pornografického obsahu. K naplnění této stránky postačí realizace kteréhokoli ze zákonem uvedených způsobů, přičemž jednotlivé pojmy vyjadřují různé intenzity a mechanismy působení pachatele vůči dítěti.⁴⁹

Jednání označené jako „přiměje“ dopadá na situace, kdy účast dítěte na výrobě pornografického díla není výsledkem jeho vlastní iniciativy, nýbrž je důsledkem působení pachatele. Takové působení může mít různou intenzitu – od přesvědčování a nátlaku až po použití fyzické síly nebo hrozby násilím. Není tedy podstatné, jakou konkrétní formu jednání pachatel zvolí, ale zda právě jeho aktivita vedla k tomu, že dítě došlo k účasti na výrobě pornografického obsahu. Rozhodujícím kritériem je příčinná souvislost mezi jednáním pachatele a zapojením dítěte, a to bez ohledu na to, zda bylo dosaženo souhlasu dítěte či bylo jednáno proti jeho vůli.⁵⁰

Alternativy „zjedná“ a „najme“ postihují případy, kdy pachatel dítě k účasti zajistí nebo získá, a to případně i prostřednictvím jiných osob. V případě „najmutí“ je typické, že účast dítěte je spojena s určitou formou protihodnoty nebo očekávaného prospěchu. Výrazy „ztláká“ a „svede“ vystihují takové jednání, při němž pachatel využívá psychické či osobnostní vyspělosti dítěte a působí na jeho rozhodování tak, že se dítě podílí na výrobě pornografického obsahu, aniž by bylo použito přímé donucení.⁵¹

⁴⁷ Srov. Nejvyšší soud, *usnesení ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. 8 Tdo 271/2021*, publikované pod č. 40/2021 Sb. rozh. tr., s. 335

⁴⁸ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2409

⁴⁹ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 193, s. 1–2

⁵⁰ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2409

⁵¹ Tamtéž

Znak „zneužije“ zahrnuje případy, kdy pachatel využije určitého postavení nebo stavu dítěte, například jeho závislosti, bezbrannosti, omylu či jiné formy oslabení jeho schopnosti svobodně se rozhodovat, a v důsledku toho jej zapojí do výroby pornografického díla. Charakteristické pro tuto alternativu je, že pachatel nevyvolává rozhodnutí dítěte aktivním přesvědčováním nebo nátlakem, nýbrž využívá již existující situace, která umožňuje jeho zapojení do tvorby pornografického obsahu. Na tuto formu jednání navazuje alternativa kořistění, která již nesměruje k samotnému zapojení dítěte, ale spočívá ve získávání majetkového či jiného prospěchu z toho, že dítě bylo při výrobě pornografie použito. V tomto případě tedy objektivní stránka není naplněna přímým působením na dítě, ale těžením z výsledku jeho účasti na takovém díle.⁵²

Rozhodovací praxe připouští, že pokud pachatel současně naplní znaky výroby pornografického díla ve smyslu § 192 odst. 3 TZ a zároveň se dopustí jednání podle § 193 odst. 1 TZ, může být jeho jednání posouzeno jako jednočinný souběh, neboť každé z těchto ustanovení chrání odlišný právní zájem.⁵³

4.3 Subjekt trestného činu

Subjektem trestného činu zneužití dítěte k výrobě pornografie podle § 193 TZ je obecný subjekt. Zákonná skutková podstata nevyžaduje žádnou zvláštní vlastnost, způsobilost ani postavení pachatele. Pachatelem tedy může být kterákoli fyzická osoba splňující obecné podmínky trestní odpovědnosti podle trestního zákoníku.⁵⁴

Vedle fyzických osob připouští komentář rovněž možnost trestní odpovědnosti právnické osoby. Ustanovení § 193 TZ nepatří mezi výluky podle § 7 ZTPO, a proto se tohoto trestného činu může za splnění zákonných podmínek dopustit i právnická osoba.⁵⁵

Z uvedeného vyplývá, že vymezení subjektu u § 193 TZ je koncipováno shodně jako u skutkové podstaty podle § 192 TZ, tedy bez stanovení jakéhokoli speciálního znaku pachatele. Odpovědnost se tak posuzuje podle obecných pravidel trestního práva

⁵² Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 193, s. 2

⁵³ Srov. Nejvyšší soud, *usnesení ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. 8 Tdo 271/2021*, publikované pod č. 40/2021 Sb. rozh. tr., s. 330

⁵⁴ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2410

⁵⁵ Srov. ČESKO. § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim - znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 21. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-418#p7>

hmotného, včetně úpravy trestní odpovědnosti mladistvých podle zvláštního právního předpisu, budou-li splněny podmínky jejich rozumové a mravní vyspělosti.

4.4 Subjektivní stránka trestného činu

Subjektivní stránka trestného činu zneužití dítěte k výrobě pornografie podle § 193 TZ je založena na úmyslné formě zavinění, přičemž pro naplnění skutkové podstaty postačuje i úmysl nepřímý.⁵⁶ Zavinění se musí vztahovat nejen k vlastnímu jednání spočívajícímu v zapojení dítěte do výroby pornografického díla nebo v kořistění z jeho účasti, ale také k rozhodné osobní kvalitě poškozeného, tedy k tomu, že jde o dítě mladší osmnácti let. Jinými slovy, pachatel musí jednat alespoň se srozuměním, že osoba, vůči níž směřuje jeho jednání, nedosáhla osmnácti let a je zapojována do výroby pornografie.⁵⁷

Východisko úmyslného zavinění má praktický význam zejména u případů, kdy jednání navenek vykazuje znaky „zdánlivě neutrální“ činnosti, avšak ve skutečnosti směřuje k tomu, aby dítě bylo využito při tvorbě pornografického obsahu (například pod záminkou odlišného účelu pořizovaných snímků). Právně relevantní je přitom právě to, zda pachatel jednal v intencích úmyslu, tedy zda věděl, jakého cíle má být jednáním dosaženo, případně byl s takovým výsledkem srozuměn.⁵⁸

4.5 Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu

Ustanovení § 193 TZ vedle základní skutkové podstaty uvedené v odstavci 1 upravuje také přísněji trestné formy tohoto trestného činu v odstavcích 2 a 3. Konstrukce těchto kvalifikovaných skutkových podstat je přitom v zásadě obdobná jako u trestného činu výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií podle § 192 TZ, neboť i zde zákonodárce reaguje zejména na případy organizované trestné činnosti nebo na jednání motivované snahou získat významný majetkový prospěch.⁵⁹

Podle § 193 odst. 2 TZ se přísnější trestní postih uplatní tehdy, jestliže pachatel spáchá čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny nebo v úmyslu získat pro sebe či pro jiného značný prospěch. Organizovaná skupina je chápána jako sdružení více osob, mezi nimiž existuje určitá dělba úkolů a koordinovanost činnosti, která zvyšuje

⁵⁶ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2411

⁵⁷ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 193, s. 2

⁵⁸ Tamtéž

⁵⁹ ČESKO. § 193 odst. 2 a 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 10. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#p193-2>

pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu. Značný prospěch je přitom vymezován podle § 138 TZ a postačuje, aby pachatel jednal s úmyslem takový prospěch získat, aniž by jej musel skutečně dosáhnout.⁶⁰

Nejzávažnější formy jednání postihuje § 193 odst. 3 TZ. Přísnější trestní sazba je zde spojena se spácháním činu jako člen organizované skupiny působící ve více státech nebo s jednáním vedeným úmyslem získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu. Organizovaná skupina působící ve více státech je charakterizována tím, že její činnost zasahuje alespoň do dvou států, přičemž může zahrnovat i území České republiky. Prospěch velkého rozsahu je rovněž vykládán podle § 138 TZ a představuje nejvyšší zákonnou kategorii majetkového prospěchu.⁶¹

⁶⁰ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 193, s. 2–3

⁶¹ rov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2411

5 Analýza skutkové podstaty trestného činu Navazování nedovolených kontaktů s dítětem podle § 193b TZ

Ustanovení § 193b TZ zakotvuje samostatnou skutkovou podstatu reagující na jednání, jehož cílem je vyvolat osobní kontakt s dítětem mladším patnácti let za účelem následného sexuálně motivovaného deliktu. Tato právní úprava byla do českého trestního práva zařazena novelou účinnou od 1. srpna 2014, především v souvislosti s transpozicí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU. Směrnice požadovala postih úmyslného navržení schůzky dítěti, pokud je takové jednání motivováno záměrem spáchat určité sexuální trestné činy. Český zákonodárce přitom zvolil konstrukci, která čin považuje za dokonaný již samotným předložením návrhu na setkání, aniž by bylo nutné, aby k fyzickému kontaktu skutečně došlo.⁶²

Odborná literatura zdůrazňuje, že jádrem skutkové podstaty není samotné navázání komunikace s dítětem, ale konkrétní směřování této komunikace k osobnímu setkání, které je podmíněno zvláštním úmyslem pachatele. Z hlediska systematiky trestního práva jde o skutkovou podstatu s výrazně preventivním charakterem. Trestnost je zde spojena s kombinací objektivního projevu vůle směřujícího k budoucí schůzce a subjektivní stránky spočívající v úmyslu spáchat některý ze sexuálně motivovaných trestných činů.⁶³

Z hlediska systematiky trestního práva obsahuje ustanovení § 193b TZ pouze základní skutkovou podstatu a nepracuje s kvalifikovanými formami trestného činu. V odborné literatuře je současně poukazováno na jeho odkazovací charakter, neboť trestnost jednání je podmíněna úmyslem pachatele spáchat některý z dalších sexuálně motivovaných trestných činů vymezených v trestním zákoníku.⁶⁴

5.1 Objekt trestného činu

Objektem trestného činu podle § 193b TZ je právní ochrana dítěte mladšího patnácti let před vytvářením situací, které mohou vést k jeho sexuálnímu zneužití. Zákon reaguje již na samotné vyvolání osobního setkání, pokud je takové jednání spojeno se

⁶² Srov. BORČEVSKÝ, P. K některým problematickým aspektům trestného činu navazování nedovolených kontaktů s dítětem. In: *Trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti včera a dnes*. Brno: Masarykova univerzita, 2023, s. 187

⁶³ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2417

⁶⁴ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 8. vyd. Praha: Leges, 2023. s. 626

záměrem spáchat některý ze sexuálně motivovaných trestných činů, a tím chrání mravní, citový a tělesný vývoj dítěte v jeho nejzranitelnější fázi.⁶⁵

Komentářová literatura zdůrazňuje, že § 193b TZ sleduje ochranu dítěte ve fázi předcházející realizaci vlastního sexuálně motivovaného útoku. Nejde zde o postih komunikace jako takové, ale o právní reakci na konkrétní projev vůle pachatele směřující k osobnímu setkání, které má být prostředkem ke spáchání některého z vyjmenovaných nebo jiného sexuálně motivovaného trestného činu. Objekt ochrany je tedy vymezen jako prevence vytvoření situace, v níž by mohlo dojít k přímému zásahu do tělesné a mravní integrity dítěte.⁶⁶

Z hlediska systematiky zvláštní části trestního zákoníku je tak § 193b TZ ustanovením, které předsouvá trestněprávní ochranu do raného stadia deliktního vývoje. Na rozdíl od § 192 TZ, jenž chrání společnost před existencí a šířením dětské pornografie, a § 193 TZ, který bezprostředně chrání dítě před jeho využitím při výrobě pornografického díla, je zde těžiště ochrany soustředěno na zabránění vytvoření osobního setkání mezi pachatelem a dítětem za sexuálně motivovaným účelem.⁶⁷

Ščerba výslovně poukazuje na to, že konstrukce § 193b TZ fakticky umožňuje postihnout jednání, které by jinak bylo pouze přípravou k trestným činům, u nichž zákon obecně trestnost přípravy nepřipouští. Zákonodárce zde tedy výslovně kriminalizuje fázi předcházející pokusu u vybraných sexuálně motivovaných deliktů, jež nejsou zvlášť závažnými zločiny. Pokud by však návrh setkání směřoval ke spáchání zvlášť závažného zločinu, uplatnila by se obecná úprava přípravy podle § 20 trestního zákoníku a § 193b TZ by nebyl rozhodujícím ustanovením.⁶⁸

5.2 Objektivní stránka trestného činu

Objektivní stránka trestného činu podle § 193b TZ je konstruována jako jednání spočívající v navržení osobního setkání dítěti mladšímu patnácti let, je-li takový návrh veden úmyslem spáchat některý ze zákonem vymezených sexuálně motivovaných

⁶⁵ Srov. BORČEVSKÝ, P. K některým problematickým aspektům trestného činu navazování nedovolených kontaktů s dítětem. In: *Trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti včera a dnes*. Brno: Masarykova univerzita, 2023, s. 187

⁶⁶ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2416

⁶⁷ Srov. BORČEVSKÝ, P. K některým problematickým aspektům trestného činu navazování nedovolených kontaktů s dítětem. In: *Trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti včera a dnes*. Brno: Masarykova univerzita, 2023, s. 190

⁶⁸ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 193b, s. 1

trestných činů. Rozhodujícím prvkem je existence projevu vůle směřujícího k budoucímu osobnímu setkání. Zákonná konstrukce vymezuje trestnost až ve fázi, kdy komunikace mezi pachatelem a dítětem překročí rámec pouhé interakce a směřuje ke konkrétnímu osobnímu setkání; samotné navázání kontaktu či vedení komunikace bez takového cíle objektivní stránku nenaplnuje.⁶⁹

Klíčovým znakem skutkové podstaty je pojem „navrhne setkání“. Tím se rozumí sdělení, z jehož obsahu je patrná snaha pachatele iniciovat budoucí osobní schůzku s dítětem. Není nezbytné, aby návrh obsahoval přesné vymezení místa či času plánovaného setkání, avšak z kontextu komunikace musí být zřejmé, že jde o úmysl realizovat fyzický kontakt, nikoli pouze pokračovat v komunikaci prostřednictvím elektronických prostředků. Trestný čin je dokonán již okamžikem učinění takového návrhu, pokud je spojen se zákonem vyžadovaným úmyslem; realizace samotné schůzky není podmínkou trestní odpovědnosti.⁷⁰

Česká právní úprava v tomto směru přistupuje k trestnosti přísněji, než vyžadovala směrnice 2011/93/EU, a to ve dvou rovinách. Jednak nepožaduje, aby pachatel po navržení setkání učinil další konkrétní kroky směřující k jeho uskutečnění, takže samotné učinění návrhu je považováno za jednání dostatečné k naplnění objektivní stránky. Současně český zákon neomezuje způsob navázání kontaktu pouze na využití informačních a komunikačních technologií, jak předpokládá evropská úprava, ale zahrnuje i jiné formy komunikace, včetně tradičních prostředků, jako je například písemný dopis či osobní oslovení. Tím dochází k rozšíření trestní odpovědnosti nad rámec minimálních požadavků směrnice a k potvrzení charakteru § 193b TZ jako předčasně dokonatého trestného činu, který reaguje již na vytvoření zvýšeného rizika ohrožení dítěte.⁷¹

Pro naplnění objektivní stránky je zároveň nezbytné, aby iniciativa k osobnímu setkání vycházela z jednání pachatele. Situace, v níž by podnět ke schůzce formulovalo dítě a pachatel by jej pouze přijal, nenaplnuje znak „navrhne“ ve smyslu zákona. Adresátem návrhu musí být osoba mladší patnácti let; jedná-li pachatel v omylu o věku

⁶⁹ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2411–2416–2417

⁷⁰ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 193b, s. 1–2

⁷¹ Srov. BORČEVSKÝ, P. K některým problematickým aspektům trestného činu navazování nedovolených kontaktů s dítětem. In: *Trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti včera a dnes*. Brno: Masarykova univerzita, 2023, s. 189–190

adresáta, může být jeho jednání posuzováno jako pokus, případně jako pokus nezpůsobilý v závislosti na konkrétních okolnostech případu.⁷²

5.3 Subjekt trestného činu

Subjekt trestného činu podle § 193b TZ je koncipován jako obecný, obdobně jako u předchozích analyzovaných skutkových podstat. Ustanovení nestanoví žádný zvláštní znak pachatele, a proto se uplatní obecná pravidla trestní odpovědnosti fyzických osob podle trestního zákoníku.⁷³

Specifickou otázkou však představuje postavení dítěte mladšího patnácti let. Jelikož je tato věková kategorie osob objektem ochrany podle § 193b TZ, nelze ji z konstrukce skutkové podstaty považovat za pachatele tohoto trestného činu, neboť by šlo o situaci, kdy by osoba, jejíž ochranu norma sleduje, byla současně jejím adresátem jako subjekt deliktu. Pokud by však osoba mladší patnácti let navrhla jiné osobě téže věkové kategorie osobní setkání s úmyslem spáchat na ní sexuálně motivovaný trestný čin, nešlo by o trestný čin ve smyslu trestního zákoníku, nýbrž o čin jinak trestný; takové jednání by bylo projednatelné v režimu hlavy třetí zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže (§ 89 a násl., zejména § 93).⁷⁴

Ustanovení § 193b současně nepatří mezi výluky trestní odpovědnosti právnických osob podle § 7 ZTPO, a proto za splnění zákonných podmínek může být tento trestný čin přičítán i právnické osobě.⁷⁵

5.4 Subjektivní stránka trestného činu

Trestný čin podle § 193b TZ je trestným činem úmyslným. Zavinění se musí vztahovat nejen k samotnému projevu spočívajícímu v návrhu osobního setkání, ale také k okolnosti, že adresátem takového návrhu je dítě mladší patnácti let. Pokud pachatel jedná v omylu o věku osoby, které setkání navrhuje, a tento omyl není zaviněn ani ve

⁷² Srov. Tamtéž, s. 191–192

⁷³ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 193b, s. 2

⁷⁴ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2419

⁷⁵ Srov. ČESKO. § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim - znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 21. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-418#p7>

formě srozumění, nelze dovést naplnění subjektivní stránky, neboť zavinění nedopadá na zákonný znak vymezující chráněnou osobu.⁷⁶

Skutková podstata podle § 193b TZ je vystavěna na požadavku zvláštního úmyslu, který přesahuje samotné navržení osobního setkání. Nestačí tedy, aby pachatel projevil vůli schůzku iniciovat; návrh musí být motivován konkrétním záměrem spáchat některý ze zákonem vyjmenovaných nebo jiný sexuálně motivovaný trestný čin. V rovině dokazování je proto nezbytné zjistit, k jakému deliktnímu jednání návrh směřoval, což se posuzuje zejména podle obsahu komunikace, její sexualizace, povahy nabízených aktivit a kontextu, v němž byl návrh formulován.⁷⁷ Odborná literatura v této souvislosti poukazuje na to, že § 193b TZ obsahuje kombinaci dvou úmyslných složek – úmyslu vztahujícího se k samotnému návrhu setkání a dalšího, na budoucí sexuálně motivovaný delikt orientovaného úmyslu, přičemž právě tento druhý prvek představuje určující znak odlišující danou skutkovou podstatu od pouhé komunikace bez trestněprávního významu.⁷⁸

⁷⁶ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 193b, s. 2

⁷⁷ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2417

⁷⁸ Srov. BORČEVSKÝ, P. K některým problematickým aspektům trestného činu navazování nedovolených kontaktů s dítětem. In: *Trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti včera a dnes*. Brno: Masarykova univerzita, 2023, s. 183

6 Analýza skutkové podstaty trestného činu Ohrožování výchovy dítěte podle § 201 TZ

Trestný čin ohrožování výchovy dítěte je systematicky zařazen do hlavy čtvrté zvláštní části trestního zákoníku mezi trestné činy proti rodině a dětem. Jeho účelem je ochrana zájmu na řádné výchově dítěte a na jeho tělesném, rozumovém, mravním a citovém vývoji. Ustanovení obsahuje dvě základní skutkové podstaty, přičemž první postihuje jednání spočívající v ohrožení vývoje dítěte některou z forem uvedených v § 201 odst. 1 písm. a) až d) TZ, a to i z nedbalosti, zatímco druhá skutková podstata se vztahuje na umožnění hry na výherním hracím přístroji splňujícím zákonné znaky podle odstavce 2.⁷⁹

Z hlediska právní povahy jde o konkrétní ohrožovací delikt. K naplnění skutkové podstaty proto není nezbytné, aby u dítěte skutečně došlo k poruše jeho rozumového, citového či mravního vývoje; postačí, že jednání pachatele je způsobilé takové ohrožení vyvolat. Trestní odpovědnost se tedy váže již k vytvoření reálného rizika negativního vývoje, nikoli až k jeho faktickému uskutečnění.⁸⁰

6.1 Objekt trestného činu

Objektem trestného činu ohrožování výchovy dítěte podle § 201 TZ je zájem společnosti na řádné výchově dítěte a na jeho harmonickém tělesném, rozumovém, citovém a mravním vývoji. Ochrana směřuje proti takovým vlivům, které mohou negativně formovat osobnost dítěte a deformovat jeho hodnotovou orientaci či životní návyky.⁸¹

Předmětem útoku může být pouze dítě, tedy osoba mladší osmnácti let ve smyslu § 126 TZ, bez ohledu na případné nabytí svéprávnosti nebo uzavření manželství; výjimka se týká pouze specifického jednání podle § 201 odst. 1 písm. d) TZ, jak vyplývá z komentářové literatury.⁸²

Judikatura současně zdůrazňuje, že znak ohrožení rozumového, citového nebo mravního vývoje předpokládá způsobilost jednání pachatele reálně zasáhnout do formování osobnosti dítěte. Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení vymezil, že ohrožení

⁷⁹ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 201, s. 1

⁸⁰ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2505

⁸¹ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 201, s. 1

⁸² Tamtéž

vývoje nelze dovozovat z každého nevhodného jednání, nýbrž jen tehdy, je-li takové jednání podle své povahy a intenzity způsobilé ovlivnit hodnotovou orientaci, návyky či morální postoje dítěte.⁸³ Z toho vyplývá, že objekt ochrany musí být současně způsobilý být takovým jednáním ovlivněn, tedy musí disponovat takovým stupněm rozumové a osobnostní vyspělosti, aby mohlo dojít k formování nebo deformaci jeho vývoje.

6.2 Objektivní stránka trestného činu

Ustanovení § 201 TZ obsahuje dvě základní skutkové podstaty. První z nich je upravena v odstavci 1 a spočívá v ohrožení rozumového, citového nebo mravního vývoje dítěte některou z forem jednání uvedených v § 201 odst. 1 písm. a) až d) TZ. Druhá základní skutková podstata podle odstavce 2 postihuje umožnění hry dítěti na výherním hracím přístroji splňujícím zákonné znaky.⁸⁴

Objektivní stránka první základní skutkové podstaty spočívá v jednání pachatele, které je způsobilé ohrozit rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte. Znak „ohrožení rozumového, citového nebo mravního vývoje“ představuje materiální jádro skutkové podstaty. Komentářová literatura zdůrazňuje, že zákon nevyžaduje skutečné narušení vývoje dítěte, nýbrž postačí vytvoření stavu, který je způsobilý takový vývoj negativně ovlivnit.⁸⁵

Jednotlivé alternativy jednání podle § 201 odst. 1 TZ pokrývají různé formy negativního působení na dítě. „Svádění“ je vykládáno jako cílené působení směřující k tomu, aby dítě přijalo závadový způsob života; může jít o aktivní vybízení, ale i o vytváření takového vzorce chování, který je vzhledem k ovlivnitelnosti dítěte způsobilý vyvolat škodlivé návyky.⁸⁶ Naproti tomu „umožnění“ zahálčivého nebo nemravného života spočívá spíše v toleranci či vytváření podmínek pro takový způsob života.⁸⁷

V odborném výkladu se zahálčivým životem rozumí způsob existence, při němž osoba dlouhodobě neplní základní pracovní či jiné společensky očekávané povinnosti a nemá legální zdroj obživy, přičemž prostředky k životu získává činností trestnou nebo jinak společensky nežádoucí. U nezletilých může mít tato forma podobu závažného a

⁸³ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2012, sp. zn. 6 Tdo 730/2012 *Nejvyšší soud* [online]. [cit. 2026-02-23]. Dostupné z: <https://www.nsoud.cz>.

⁸⁴ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 201, s. 2

⁸⁵ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2505

⁸⁶ Srov. Tamtéž, s. 2506

⁸⁷ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 201, s. 3

déletrvajícího zanedbávání školní docházky. Nemravný život představuje širší kategorii a označuje vedení života v rozporu s obecně uznávanými morálními normami, zejména v oblasti mezilidských a sexuálních vztahů; může se projevat osvojováním závadových návyků nebo jiným chováním ohrožujícím řádný vývoj dítěte.⁸⁸

6.3 Subjekt trestného činu

Tak jako u předchozích skutkových podstat analyzovaných v této práci je i u trestného činu podle § 201 trestního zákoníku subjekt koncipován obecně. Zákon nestanoví žádnou zvláštní osobní vlastnost pachatele, a proto se uplatní obecná pravidla trestní odpovědnosti fyzických osob.⁸⁹ Současně ustanovení § 201 TZ nepatří mezi výluky uvedené v § 7 ZTPO, a nelze tedy vyloučit ani odpovědnost právnické osoby, jsou-li splněny zákonné podmínky.⁹⁰

Specifické postavení pachatele se u § 201 TZ projevuje zejména u alternativy podle odstavce 1 písm. d), která spočívá v závažném porušení povinnosti pečovat o dítě nebo jiné důležité povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti. Pachatelem této formy jednání může být pouze osoba, které taková povinnost svědčí, typicky rodič nebo jiná osoba vykonávající vůči dítěti odpovědnost obdobného charakteru.⁹¹

6.4 Subjektivní stránka trestného činu

Trestný čin ohrožování výchovy dítěte podle § 201 TZ může být spáchán úmyslně i z nedbalosti, což vyplývá přímo z dikce ustanovení. V konkrétním případě však může být pachatel odpovědný pouze za jednu formu zavinění, kterou je nezbytné v rozhodnutí výslovně vymezit. Subjektivní stránka se musí vztahovat ke všem znakům skutkové podstaty, tedy nejen k samotnému jednání pachatele, ale i k tomu, že jeho jednání směřuje vůči dítěti jako osobě mladší osmnácti let a že je způsobilé ohrozit jeho rozumový, citový nebo mravní vývoj.⁹²

Specifické postavení má alternativa „svádění“ podle § 201 odst. 1 písm. a) TZ, která z povahy věci předpokládá úmyslné jednání. Svádění totiž zahrnuje cílené působení na dítě, ať již formou přímého vybízení, prezentování závadných vzorců chování nebo

⁸⁸ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2506

⁸⁹ Srov. Tamtéž, s. 2510

⁹⁰ Srov. ČESKO. § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim - znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-418#p7>

⁹¹ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 201, s. 5

⁹² Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2513

jiného vědomého ovlivňování, jež je způsobilé podnítit dítě k zahálčivému či nemravnému způsobu života. Nedbalostní forma zavinění zde proto nepřipadá v úvahu, neboť samotný pojem „svádění“ implikuje aktivní a vědomé působení pachatele.⁹³

6.5 Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu

Ustanovení § 201 TZ vedle dvou základních skutkových podstat obsažených v odstavcích 1 a 2 upravuje také kvalifikovanou skutkovou podstatu v odstavci 3. Tato kvalifikace se vztahuje na jednání uvedená v předchozích odstavcích a vyjadřuje vyšší závažnost některých forem ohrožování výchovy dítěte, které jsou spojeny s intenzivnějším nebo déletrvajícím působením pachatele, případně s jeho zvlášť zavrženíhodnou motivací.⁹⁴

Podle § 201 odst. 3 TZ bude pachatel potrestán přísněji tehdy, jestliže čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 spáchá ze zavrženíhodné pohnutky, pokračuje v páchání takového činu po delší dobu, dopustí se jej opětovně nebo jím získá pro sebe či pro jiného značný prospěch. Tyto okolnosti představují kvalifikační znaky, které zvyšují společenskou škodlivost jednání a odůvodňují použití vyšší trestní sazby.⁹⁵

První z těchto kvalifikačních znaků spočívá ve spáchání činu ze zavrženíhodné pohnutky. O takovou pohnutku jde tehdy, jestliže motiv pachatele vykazuje zvlášť negativní morální charakter a výrazně zvyšuje společenskou škodlivost jeho jednání. Komentářová literatura uvádí, že může jít například o jednání vedené snahou zneužít dítě k uspokojení vlastních zájmů nebo jiným způsobem hrubě nerespektovat jeho zájmy a potřeby.⁹⁶

Dalším kvalifikačním znakem je pokračování v páchání činu po delší dobu. Tento znak se uplatní v situacích, kdy jednání pachatele přesahuje jednorázové nebo krátkodobé působení na dítě a má déletrvající charakter. Takové jednání může mít podobu pokračujícího nebo trvajícího deliktu, například v případech dlouhodobého tolerování záškoláctví, ponechávání dítěte bez náležitého dohledu nebo jiného soustavného vystavování dítěte závadovému prostředí, které může nepříznivě ovlivnit jeho rozumový,

⁹³ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 201, s. 2

⁹⁴ ČESKO. § 201 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 10. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#p201>

⁹⁵ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 201, s. 5–6

⁹⁶ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2513

citový nebo mravní vývoj. Tato kvalifikovaná skutková podstata přitom může být naplněna nejen úmyslným jednáním, ale za určitých okolností také z nedbalosti.⁹⁷

Kvalifikovaná skutková podstata je dána také v případě, kdy pachatel čin spáchá opětovně. Tento znak je naplněn tehdy, jestliže pachatel spáchá trestný čin ohrožování výchovy dítěte novým skutkem, který je odlišný od předchozího jednání, jež již bylo jako tento trestný čin posouzeno. Může jít jak o situace vícečinného souběhu, kdy pachatel spáchá více samostatných skutků, tak o případy recidivy, tedy opětovného spáchání trestného činu po předchozím odsouzení.⁹⁸

Poslední kvalifikační znak spočívá v tom, že pachatel takovým činem získá značný prospěch. Za značný prospěch se podle § 138 odst. 1 a 2 TZ považuje majetkový přínos dosahující alespoň částky 1 000 000 Kč, přičemž při jeho určení se vychází z obdobných interpretačních pravidel, jaká se používají při posuzování výše škody. Tento prospěch může pachatel získat jak ve svůj vlastní prospěch, tak ve prospěch jiné osoby, a to v souvislosti s jednáním popsáním v § 201 odst. 1 nebo 2 TZ. K naplnění tohoto kvalifikačního znaku je nutné, aby takový prospěch byl skutečně dosažen; pokud by jednání pachatele pouze směřovalo k jeho získání, aniž by k němu reálně došlo, bylo by možné uvažovat pouze o pokusu trestného činu.⁹⁹

6.6 Sexting a kybergrooming jako formy ohrožení mravního vývoje dítěte podle § 201 TZ

Sexting a kybergrooming představují v trestním právu specifické formy ohrožení vývoje dítěte. Ačkoli tyto aktivity často naplňují skutkové podstaty jiných trestných činů, ustanovení § 201 TZ zde hraje klíčovou roli při ochraně mravní integrity a zdravého vývoje nezletilých.¹⁰⁰

Objektem tohoto trestného činu je zájem na řádném mravním a citovém vývoji dítěte. Judikatura pod pojem „nemravný život“ řadí jednání v rozporu s morálními normami, zejména vedení dítěte k předčasnému pohlavnímu životu a osvojování si závadových návyků. V digitálním prostředí se tento znak naplňuje skrze tzv. předčasnou erotizaci. Komentářová literatura s odkazem na usnesení nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo

⁹⁷ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 201, s. 6

⁹⁸ Srov. Tamtéž

⁹⁹ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2514

¹⁰⁰ Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 201, s. 6

306/2023 potvrzuje, že eroticky laděná komunikace přes sociální sítě (Instagram, WhatsApp) spojená s vybízením k pořízení erotických fotografií je způsobilá ohrozit mravní vývoj dítěte, neboť posouvá vnímání sexuality mimo obvyklé normy.¹⁰¹

Kriminalizace těchto aktivit pod § 201 TZ se projevuje ve dvou základních formách:

- **Svádění k nemravnému životu (§ 201 odst. 1 písm. a) TZ):** Jde o aktivní působení pachatele, který v dítěti vzbuzuje zájem o sexuální aktivity nepřiměřené jeho věku. Může jít i o jednorázové, ale mimořádně intenzivní jednání, které je způsobilé negativně ovlivnit budoucí morálku dítěte a nastartovat závadové chování.¹⁰²
- **Umožnění vést nemravný život (§ 201 odst. 1 písm. b) TZ):** Tato forma dopadá na situace, kdy pachatel (typicky rodič) rizikové chování dítěte v online prostoru toleruje, ačkoli o něm ví, nebo mu pro něj vytváří podmínky. V moderním pojetí jde o zanedbání dohledu v nekontrolovaném kyberprostoru, který nahrazuje dřívější koncept tzv. „školy ulice“¹⁰³

Trestný čin podle § 201 TZ je také v poměru jednočinného souběhu k deliktům primárně postihujícím kyberkriminalitu, jako je výroba a přechovávání dětské pornografie (§ 192, § 193 TZ) nebo navazování nedovolených kontaktů (§ 193b TZ). Zatímco pornografické delikty chrání integritu dítěte v konkrétní sexuální oblasti, § 201 TZ poskytuje komplexní ochranu před celkovou deformací osobnostní struktury dítěte.¹⁰⁴

¹⁰¹ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2506

¹⁰² Srov. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, k § 201, s. 2–3

¹⁰³ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2507

¹⁰⁴ Srov. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2506

7 Empirické šetření a analýza dat

Praktická část bakalářské práce se zaměřuje na hloubkovou analýzu zkušeností odborníků s fenomény sextingu a kybergroomingu. V souladu s hlavním cílem práce bylo zjišťováno, jakým způsobem jsou tyto jevy využívány k získávání dětské pornografie a jak efektivní jsou stávající postupy zainteresovaných institucí.

7.1 Zkoumaný vzorek – respondenti

Pro účely kvalitativního šetření byl zvolen záměrný výběr respondentů tak, aby pokryl klíčové pilíře systému ochrany dětí – rovinu vyšetřovací, preventivní, sociálně-právní a pedagogickou.

- **Respondent R1:** Vyšetřovatelka služby kriminální policie a vyšetřování (SKPV) s tříletou praxí, specializující se na kriminalitu páchanou na mládeži.
- **Respondent R2:** Policejní preventistka Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje (KŘP-H), věnující se bezpečnosti v online prostředí.
- **Respondent R3:** Odborná pracovnice orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) s osmnáctiletou praxí v oblasti ochrany práv dětí.
- **Respondent R4:** Pedagogická pracovnice působící jako učitelka a třídní vyučující na střední odborné škole.

7.2 Realizace výzkumu

Výzkum byl realizován formou polostrukturovaných rozhovorů, které umožnily zachytit kontextuální nuance a osobní zkušenosti respondentů. Vzhledem k citlivosti tématu a profesnímu zařazení byl kladen důraz na anonymizaci dat a rozhovory byly zaznamenány formou detailního písemného záznamu. Struktura rozhovoru byla rozdělena do pěti tematických bloků: výskyt jevů, proces získávání materiálů, postupy pachatelů, reakční mechanismy a právní rámec. Získaná data byla následně analyzována a prezentována formou syntézy odpovědí, která umožňuje zachovat jejich obsahovou výpovědní hodnotu při současném zajištění přehlednosti textu.

ÚVODNÍ IDENTIFIKAČNÍ OTÁZKY

První otázka byla zaměřena na profesní zařazení respondentů. Tyto informace jsou již uvedeny v kapitole 7.1, a proto nejsou v této části dále rozváděny.

Druhá otázka směřovala k charakteru kontaktu respondentů s případy rizikového chování dětí v online prostředí. Z odpovědí vyplývá, že se respondenti s těmito jevy ve

své praxi setkávají převážně přímo. U části respondentů jde o každodenní kontakt s konkrétními případy, zatímco v oblasti prevence a školství se vedle metodické činnosti objevuje také přímé řešení těchto situací.

HLAVNÍ ROZHOVOROVÉ OTÁZKY

1. Výskyt a charakter jevů

Třetí otázka byla zaměřena na výskyt sextingu a kybergroomingu mezi dětmi a mladistvými a na typové situace, ve kterých se tyto jevy objevují. Respondenti uváděli, že se tyto formy rizikového chování vyskytují poměrně často a že se s nimi setkávají i u dětí mladšího školního věku.

V případě sextingu popisovali především situace spojené s partnerskou komunikací, kdy si mladí lidé v rámci vztahu zasílají intimní fotografie nebo videa. Problémy následně vznikají zejména po ukončení vztahu, kdy dochází k jejich dalšímu šíření mezi vrstevníky nebo v rámci skupinových chatů. Uváděny byly také případy, kdy je zaslání takového materiálu vynucováno jako podmínka pokračování vztahu nebo je následně využíváno k vydírání.

Respondenti dále zmiňovali situace, kdy děti pořizují fotografie v intimním oblečení nebo videa se sexualizovaným obsahem, často inspirovaná materiály dostupnými na internetu. Tyto materiály se mohou šířit ve školním prostředí a mohou být využity například v rámci kyberšikany.

V případě kybergroomingu respondenti popisovali navazování kontaktu s dítětem pod falešnou identitou, často prostřednictvím sociálních sítí nebo herních platforem. Pachatel se vydává za vrstevníka, postupně si buduje důvěru a směřuje komunikaci k intimním tématům. V některých případech dochází k poskytování pozornosti, podpory nebo virtuálních odměn, přičemž dítě je vedeno k utajení této komunikace před svým okolím.

Čtvrtá otázka byla zaměřena na změny ve výskytu a podobě sextingu a kybergroomingu v posledních letech, včetně jejich četnosti, věku dětí, prostředí a závažnosti. Respondenti uváděli, že tyto jevy jsou v současnosti častější a že se jejich výskyt přesouvá i k dětem mladšího školního věku.

Z odpovědí dále vyplývá, že dochází ke změnám i v samotném způsobu páchaní této trestné činnosti. Pachatelé využívají různé komunikační platformy, mění techniky kontaktování obětí a v některých případech používají prostředky ztěžující jejich identifikaci, jako jsou předplacené karty, změny zařízení nebo šifrovaná komunikace. Zmíněny byly také situace, kdy dochází k mazání komunikace, což komplikuje následné dokazování.

Respondenti tyto změny dávají do souvislosti zejména s časnějším a intenzivnějším využíváním digitálních technologií ze strany dětí. Uváděno bylo, že děti mají k dispozici mobilní telefony, sociální sítě a přístup k internetu již v nízkém věku, často bez odpovídající kontroly nebo omezení. V této souvislosti byla zmiňována také nedostatečná komunikace ze strany rodičů o rizicích online prostředí.

Ve výpovědích se dále objevuje, že online komunikace představuje pro děti významnou součást jejich sociálního života a že některé děti v tomto prostředí vyhledávají pozornost nebo uznání. Zmíněna byla rovněž skutečnost, že pachatelé mohou využívat zranitelnosti dětí, například v souvislosti s nízkým sebevědomím, a navazovat s nimi kontakt prostřednictvím lichotek nebo projeveného zájmu.

2. Propojení sextingu a získávání intimních materiálů

Pátá otázka byla zaměřena na zkušenosti respondentů s případy, kdy sexting nebo online komunikace vedly k cílenému získávání intimních materiálů dítěte, případně k následnému nátlaku či vydírání, a na typický průběh těchto situací. Respondenti uváděli, že se s těmito případy setkávají jak v prostředí vrstevnických vztahů, tak v rámci kontaktu s neznámými osobami v online prostředí.

V rámci vrstevnických vztahů bylo popisováno zejména zasílání intimních materiálů v důsledku nátlaku partnera, například z obavy z ukončení vztahu, případně jejich následné zneužití a šíření po jeho ukončení. Uváděny byly také situace, kdy dítě zasílá materiál z vlastní iniciativy s cílem zaujmout druhou osobu, přičemž následně dochází k jeho dalšímu sdílení.

V případě kontaktu s neznámou osobou respondenti popisovali postup, kdy pachatel navazuje komunikaci například prostřednictvím herních platforem nebo sociálních sítí, často pod falešnou identitou, a postupně si buduje důvěru dítěte.

Komunikace bývá následně přesunuta na jinou platformu a směřována k intimním tématům s cílem získat od dítěte obrazové či video materiály.

Z odpovědí dále vyplývá, že po získání prvního materiálu může docházet k následnému nátlaku na jeho rozšiřování, a to prostřednictvím výhrůžek, psychického tlaku nebo nabídky odměny. Respondenti rovněž uváděli, že děti v těchto situacích často reagují ze strachu nebo z důvěry k pachateli a že informace o těchto případech se k dospělým mnohdy dostávají až zprostředkovaně, například prostřednictvím školy nebo vrstevníků.

3. Postupy pachatelů (obecná zkušenost)

Šestá otázka byla zaměřena na postupy pachatelů při navazování kontaktu s dětmi a získávání jejich důvěry a na případné opakující se znaky nebo fáze tohoto jednání. Respondenti uváděli, že tyto postupy mají často podobný průběh a vykazují opakující se znaky.

Navazování kontaktu zpravidla začíná prostřednictvím sociálních sítí nebo jiných online platform, a to často za využití falešné identity odpovídající věku a zájmům dítěte. Pachatelé se snaží působit jako vrstevníci, v některých případech i stejného pohlaví, a využívají společná témata k navázání komunikace.

V další fázi dochází k postupnému budování důvěry, sdílení osobních informací a navazování bližšího vztahu. Respondenti zmiňovali také situace, kdy pachatel dítěti nejprve sám poskytne určitý materiál nebo informaci s cílem vyvolat pocit vzájemnosti. Komunikace je následně směřována k osobnějším a později intimním tématům.

Součástí těchto postupů bývá také snaha o utajení komunikace před okolím dítěte. Po získání kompromitujícího materiálu může docházet ke změně charakteru komunikace, kdy je dítě vystaveno nátlaku, výhrůžkám nebo dalším požadavkům.

V případě vztahového sextingu respondenti popisovali situace založené na vzájemné výměně materiálů, případně na citovém nátlaku spojeném s hrozbou ukončení vztahu. Zmíněny byly také případy, kdy pachatel při snaze o osobní setkání volí méně nátlakový postup a využívá sliby nebo nabízené výhody.

4. Reakční mechanismy a institucionální postup

Sedmá otázka byla zaměřena na způsob, jakým se instituce respondentů o těchto případech dozvídají. Respondenti uváděli, že informace o těchto incidentech přicházejí z více zdrojů.

Nejčastěji se jedná o oznámení ze strany rodičů, kteří na závadný obsah narazí například v mobilním zařízení dítěte, nebo o podněty ze školního prostředí, zejména prostřednictvím pedagogických pracovníků či metodiků prevence. Zmíněny byly také situace, kdy se dítě svěří jiné osobě, například učiteli, pracovníkovi instituce nebo vrstevníkovi, a informace je následně předána dál.

Dalším zdrojem jsou podněty od institucí, jako jsou orgány sociálně-právní ochrany dětí nebo policie, případně informace získané v rámci jiného prověřování. Uvedeny byly také případy, kdy jsou informace předávány prostřednictvím mezinárodní spolupráce nebo specializovaných útvarů.

Méně často dochází k tomu, že incident oznámí přímo samotné dítě nebo jeho blízké okolí bez zprostředkování další osoby.

Osmá otázka byla zaměřena na obvyklý postup institucí respondentů po zjištění incidentu a na jeho fungování v praxi. Respondenti uváděli, že postup se liší podle charakteru instituce a konkrétní situace.

V oblasti bezpečnostních složek je postup založen zejména na prvotním zajištění informací, výslechu oběti, zahájení úkonů trestního řízení, zajištění relevantní komunikace a následném prověřování případu. Další postup se odvíjí od důkazní situace a konkrétního způsobu jednání pachatele.

V některých případech dochází k předání informací příslušným orgánům, zejména službě kriminální policie a vyšetřování, která případ dále řeší.

V oblasti sociální práce respondenti popisovali postup spočívající v poskytování poradenství dítěti a jeho rodině, posouzení situace v rámci rodinného prostředí a případném zajištění další podpory, například formou terapie nebo provázení rodiny v průběhu řízení.

Ve školním prostředí bylo jako obvyklý postup uvedeno řešení situace prostřednictvím školního metodika prevence, který s dítětem pracuje individuálně a řeší situaci v rámci školy.

Devátá otázka byla zaměřena na spolupráci mezi jednotlivými institucemi, zejména školou, orgány sociálně-právní ochrany dětí a Policií České republiky. Respondenti uváděli, že spolupráce mezi těmito subjekty probíhá a je v praxi běžná.

V odpovědích byly zmiňovány situace, kdy školy nebo orgány sociálně-právní ochrany dětí s dítětem komunikují ještě před zapojením policie, což může mít vliv na další průběh řízení, například z hlediska zachování důkazů nebo formování výpovědi. Uváděny byly také případy, kdy škola řeší situaci nejprve interně.

Respondenti současně poukazovali na aktivní přístup škol při řešení těchto jevů, například formou spolupráce s policií nebo realizací preventivních aktivit. Zmiňována byla rovněž role orgánů sociálně-právní ochrany dětí při práci s rodinou a zajišťování návazné podpory dítěte.

V některých odpovědích se objevily i zkušenosti poukazující na rozdíly v organizaci a personálním zajištění jednotlivých institucí, které se mohou promítat do průběhu spolupráce.

5. Právní a systémové otázky

Desátá otázka byla zaměřena na výskyt hraničních nebo obtížně řešitelných situací z hlediska právní kvalifikace nebo odpovědnosti. Respondenti uváděli, že se tyto situace v praxi objevují, a to zejména v souvislosti s vrstevnickým sextingem a věkovou blízkostí zúčastněných osob.

Z odpovědí vyplývá, že se jedná například o případy vzájemného zasílání intimních materiálů mezi dětmi mladšími 15 let nebo o situace, kdy není jednoznačné vymezení rolí mezi obětí a pachatelem. Uváděny byly také situace, kdy dítě zašle materiál z vlastní iniciativy, například v souvislosti se snahou navázat vztah, a následně dochází k jeho dalšímu šíření.

V některých odpovědích bylo uvedeno, že z hlediska praxe nemusí být problematická samotná právní kvalifikace, ale spíše okolnosti konkrétní situace. Současně zaznělo, že posuzování právní stránky věci nepřísluší všem profesím a že jejich role spočívá především v práci s dítětem a jeho rodinou.

Objevila se také odpověď, podle níž se respondent ve své praxi s těmito situacemi neseťkává.

Jedenáctá otázka byla zaměřena na hodnocení současného systému prevence a právního rámce a na návrhy jejich zlepšení. Respondenti uváděli rozdílné pohledy na úroveň současného nastavení.

V odpovědích se objevuje názor, že systém prevence není dostatečný, zejména s ohledem na informovanost rodičů a jejich zapojení do problematiky. Zmiňována byla potřeba většího důrazu na edukaci rodičů, realizaci preventivních programů ve školách a většího prostoru pro veřejnou osvětu. Uváděna byla také potřeba systematictějšího vzdělávání pedagogických pracovníků a školních metodiků prevence.

Současně zazněl i pohled, podle něhož je systém prevence a právní úprava nastavena funkčně, přičemž byly zmíněny konkrétní preventivní aktivity a legislativní změny reagující na aktuální vývoj. V této souvislosti byla uvedena také potřeba vytvoření ucelené metodiky pro rodiče a školy, která by stanovila postup při řešení těchto situací.

V odpovědích se dále objevují návrhy směřující k větší regulaci přístupu dětí k online prostředí, posílení role rodiny při prevenci a zvýšení dostupnosti informací o rizicích spojených s online komunikací.

Zmíněny byly rovněž praktické zkušenosti z prostředí škol, kde je prevence realizována v rámci výuky, přičemž bylo poukazováno na rozdílnou míru zapojení jednotlivých aktérů a na skutečnost, že starší žáci mohou mít tendenci rizika podceňovat.

7.3 Vyhodnocení provedeného výzkumu

Cílem této kapitoly je interpretovat výsledky získané v rámci empirického šetření a vztáhnout je k výzkumným otázkám a teoretickým východiskům práce. Analýza dat získaných v rámci empirického šetření ukazuje, že sexting a kybergrooming představují významné způsoby, kterými dochází k získávání intimních materiálů dětí v online prostředí. Tyto jevy se vyznačují určitou proměnlivostí a obtížnou zachytitelností v praxi.

Výsledky dále poukazují na posun věkové hranice obětí směrem k mladším dětem, přičemž tyto poznatky lze spojovat s časným přístupem k digitálním technologiím a nedostatečnou mírou kontroly či edukace ze strany rodičů. Tento vývoj odpovídá teoretickým východiskům práce, která poukazují na fenomén bezkontaktního sexuálního zneužívání realizovaného prostřednictvím online komunikace.

Z hlediska způsobu jednání pachatelů lze pozorovat využívání různých online platforem, včetně sociálních sítí a herního prostředí, které slouží k navazování kontaktu s dítětem. Pachatelé při tom využívají postupy založené na budování důvěry, manipulaci a postupném směřování komunikace k intimním tématům. V některých případech je následně komunikace doprovázena nátlakem nebo vydíráním.

Významným zjištěním je rovněž vliv technologických prostředků na průběh a řešení těchto případů. Využívání šifrované komunikace nebo mazání zpráv může komplikovat dokazování a ovlivňovat průběh vyšetřování.

V oblasti institucionální spolupráce výsledky ukazují, že mezi jednotlivými subjekty dochází k součinnosti, přičemž důležitou roli hraje zejména spolupráce policie, škol a orgánů sociálně-právní ochrany dětí. Současně se však v praxi objevují situace, které mohou ovlivnit další průběh řízení, například způsob prvotního zachycení incidentu nebo práce s dítětem v počáteční fázi.

Z hlediska právního posouzení lze konstatovat, že některé situace, zejména v případě vrstevnického sextingu, mohou být obtížněji vymezitelné z pohledu odpovědnosti jednotlivých osob. Tyto případy poukazují na složitost hranice mezi obětí a pachatelem, zejména s ohledem na věkovou blízkost a okolnosti konkrétní situace.

Na základě provedeného šetření lze uzavřít, že stanovený cíl práce byl naplněn. Získané poznatky potvrzují, že sexting a kybergrooming představují významné rizikové faktory v online prostředí dětí, přičemž jejich řešení je ovlivněno jak technologickými aspekty, tak úrovní prevence a zapojením jednotlivých aktérů.

8 Návrhy prevence a doporučení

Tato kapitola shrnuje doporučení vycházející z provedeného empirického šetření a teoretických východisek práce. Jejím cílem je navrhnout opatření směřující ke zefektivnění prevence a zlepšení postupů při řešení sextingu a kybergroomingu v online prostředí.

8.1 Oblast rodiny a rodičovské odpovědnosti

Na základě zjištění lze doporučit posílení role rodiny jako primárního preventivního prostředí.

- **Využívání technických prostředků ochrany:** Je vhodné podporovat informovanost rodičů o možnostech využití nástrojů rodičovské kontroly a jejich praktickém uplatnění v mobilních zařízeních dětí.
- **Zvyšování informovanosti rodičů:** Doporučuje se zaměřit na osvětu rodičů v oblasti rizik online prostředí, zejména s cílem překonat podceňování těchto hrozeb a posílit jejich aktivní přístup k prevenci.
- **Podpora komunikace v rodině:** Za klíčové lze považovat vytváření prostředí důvěry, které umožní dítěti v případě problému obrátit se primárně na rodiče.

8.2 Oblast školství a pedagogické praxe

Školní prostředí představuje významný prostor pro prevenci a včasný záchyt těchto jevů.

- **Posílení role školních metodiků prevence:** Je vhodné zaměřit se na systematické vzdělávání a odbornou přípravu těchto pracovníků tak, aby byli schopni reagovat na aktuální formy rizikového chování v online prostředí.
- **Vytvoření jednotné metodiky postupu:** Doporučuje se vytvořit ucelený metodický rámec pro školy, který by stanovil postup při záchytu závadového jednání a minimalizoval riziko neodborných zásahů.
- **Cílené preventivní aktivity:** U starších žáků je vhodné přizpůsobit formu prevence jejich specifickým postojům a zkušenostem s online prostředím.

8.3 Systémová a legislativní doporučení

V systémové rovině lze identifikovat několik oblastí vhodných k dalšímu rozvoji.

- Regulace přístupu k online prostředí: Je vhodné vést odbornou diskusi o stanovení věkových limitů pro využívání některých online služeb, zejména sociálních sítí.
- Zefektivnění represivní složky: Lze zvážit úpravy trestněprávního postihu s cílem zajistit jeho odpovídající preventivní účinek.
- Podpora mezioborové spolupráce: Doporučuje se dále rozvíjet spolupráci mezi policií, školami a orgány sociálně-právní ochrany dětí, zejména v oblasti následné péče o oběti a práce s rodinou.

Implementace uvedených opatření může přispět ke snížení výskytu těchto jevů a ke zvýšení bezpečnosti dětí v online prostředí, které se vyznačuje vysokou mírou dostupnosti a obtížnou kontrolovatelností.

9 Závěr

Předkládaná bakalářská práce se věnovala aktuální problematice sextingu a kybergroomingu jako nástrojů k získávání dětské pornografie. Teoretická část práce poskytla ucelený terminologický a právní rámec, v jehož rámci byla analyzována rizika spojená s online disinhibičním efektem a fenoménem bezkontaktního sexuálního zneužívání. Podrobný rozbor skutkových podstat trestných činů poukázal na rozpor mezi vnímáním dětí, které sdílení intimního obsahu často považují za běžnou součást komunikace, a literou zákona, která takové jednání klasifikuje jako dětskou pornografii.

Hlavním cílem práce bylo určit, jakým způsobem jsou sexting a kybergrooming využívány v praxi k získávání dětské pornografie, a posoudit efektivitu postupů zainteresovaných institucí. Na základě provedeného kvalitativního výzkumu s experty lze konstatovat, že tohoto cíle bylo dosaženo. Výzkum ukázal, že sexting slouží v rámci vrstevnických vztahů jako primární zdroj materiálu, který je následně zneužíván k nátlaku či pomstě. Kybergrooming se pak transformoval do prostředí herních platforem, kde pachatelé skrze sociální inženýrství a budování falešné důvěry směřují komunikaci k získání explicitních materiálů.

Vedlejším cílem práce bylo zhodnotit konkrétní zkušenosti odborníků s výskytem rizikového chování a způsoby reakce na něj. Empirické šetření odhalilo výrazný trend snižování věkové hranice obětí, která se dnes běžně pohybuje mezi 6. a 13. rokem věku. Jako klíčové faktory tohoto vývoje byly identifikovány nekontrolovaný přístup dětí k technologiím a nedostatečná edukace ze strany rodičů.

V oblasti posouzení institucionálních postupů výzkum poukázal, že spolupráce mezi Policií ČR, OSPOD a školami je na dobré úrovni, vykazuje však kritická místa v počáteční fázi záchytu incidentu. Zkušenosti respondentů upozornily na riziko neodborných zásahů škol, které mohou vést k maření řízení ztrátou digitálních stop. Role OSPOD byla naopak potvrzena jako nezastupitelná v rámci psychosociální podpory oběti a prevence sekundární viktimizace.

Závěrem lze shrnout, že kyberprostor smazal hranice mezi soukromým a veřejným, čímž vystavil děti novým formám ohrožení. Boj proti získávání dětské pornografie skrze sexting a kybergrooming vyžaduje nejen efektivní trestněprávní postih, ale především úzkou součinnost rodiny, školy a státních orgánů při včasné detekci a prevenci.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

ACAR, K. Sexual Extortion of Children in Cyberspace, Publisher & Editor-in-Chief – K. Jaishankar ISSN: 0973-5089, July – December 2016. Vol. 10 (2).

DOBEŠOVÁ, P., SZOTKOWSKI, R. a KOPECKÝ, K. Sexting u žáků na 1. stupni základní školy [online]. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2023. ISBN 978-80-244-6376-6.

JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 8. vyd. Praha: Leges, 2023. ISBN 978-80-7502-671-3.

KOLOUCH, J. Cybercrime. 1. vydání. Praha: CZ.NIC, 2016. ISBN 978-80-88168-15-7.

KOPECKÝ, K a KREJČÍ, V. Sociální sítě – úvod do problematiky. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2023. ISBN 978-80-244-6369-8.

KOPECKÝ, K a SZOTKOWSKI, R. Nebezpečné komunikační techniky spojené s ICT pro ředitele základních a středních škol. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4555-7.

KOPECKÝ, K. Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4802-2.

KOPECKÝ, K, SZOTKOWSKI S., DOBEŠOVÁ, P. Riziková komunikace a seznamování českých dětí v kyberprostoru. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021. ISBN 978-80-244-5914-1.

KOPECKÝ, K. a kol. Rizika internetové komunikace v teorii a praxi. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. Monografie. ISBN 978-80-244-3571-8.

KREJČÍ, V. Kyberšikana: kybernetická šikana. Olomouc, 2010. Studie. ISBN 978-80-254-7791-5.

POVAŽANOVÁ, B. a kol. Hodnoty českých a slovenských adolescentov pod vplyvom kyberpriestoru. Praha: Togga, 2022. ISBN 978-80-7476-297-0.

SZOTKOWSKI, R. Sexting u českých dětí. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. ISBN 978-80-244-5794-9.

ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1.

ŠČERBA, F. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024.

VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie: Dětství a dospívání. 3. vydání. Praha: Karolinum, 2021. ISBN: 978-80-246-2153-4.

Elektronické zdroje

E-BEZPEČÍ. Centrum prevence rizikové virtuální komunikace. [online]. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz>.

KOPECKÝ, K. Strategie manipulace dětí v online prostředích se zaměřením na tzv. kybergrooming. E-Bezpečí [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz>.

Legislativní dokumenty

ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

ČESKO. Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. 8 Tdo 271/2021.

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení ze dne 26. 7. 2012, sp. zn. 6 Tdo 730/2012.

Ostatní zdroje

KOPECKÝ, K. Stručný úvod do problematiky online vydírání českých dětí se zaměřením na tzv. sextortion. *Pediatric pro praxi*. 2016, roč. 17, č. 6.

BORČEVSKÝ, P. K některým problematickým aspektům trestného činu navazování nedovolených kontaktů s dítětem. Sborník: *Trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti*. Brno: MU, 2023.

DABERGER, K. Sexting a grooming u dětí. Diplomová práce. Brno: AMBIS vysoká škola, 2023.

WOLAK, J., FINKELHOR, D. Sexting: A typology. Durham, NH: Crimes against Children Research Center, 2011.

Seznam zkratek

a kol. – a kolektiv

a. s. – akciová společnost

č. – číslo

cit. – citováno

ČR – Česká republika

DiS. – diplomovaný specialista

doc. – docent

EU – Evropská unie

http – Hypertext Transfer Protocol

ICT – informační a komunikační technologie

Ing. – inženýr

ISSN – International Standard Serial Number

JUDr. – juris utriusque doctor (doktor práv)

KŘP–H – Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje

Mgr. – magistr

MU – Masarykova univerzita

např. – například

NH – New Hampshire (stát USA)

OSPOD – orgán sociálně-právní ochrany dětí

Ph.D. – philosophiae doctor (doktor)

PhDr. – philosophiae doctor (doktor v oblasti společenských věd)

pp. – pages (strany – použito v anglickém abstraktu)

R1–R4 – označení respondentů kvalitativního výzkumu

roč. – ročník

rozh. tr. – rozhodnutí trestní (ve vazbě na Sbírku rozhodnutí)

s. – strana

Sb. – Sbírka zákonů

SKPV – služba kriminální policie a vyšetřování

sp. zn. – spisová značka

Srov. – srovnaj

tzv. – takzvaný

TZ – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Vol. – Volume (svazek)

VŠERS – Vysoká škola evropských a regionálních studií

vyd. – vydání

WIFI – bezdrátové připojení

www – World Wide Web

Z. Ú. – zapsaný ústav

ZŠ – základní škola

ZTPO – zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

§ – paragraf